

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MAJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLIII. évfolyam
1982 * 6 szám

HENTSCHEL. 1982. V. 7.

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1982. április 29-én ülést tartott. Jelen voltak: dr. Bódi István főtktár, Csengeri József alelnök, Gerdelics Ferenc, dr. Jaksó László, Kuminka Györgyné, Nagy Ernő, dr. Szél Lajos, Szemerédi István elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes és Barna Zoltán lapunk szerkesztője. Az ülés első napirendi pontjának tárgyalásánál részt vett dr. Kovács Zsolt őrnagy, a Belügyminisztérium főállatorvosa, a csepeli Vakvezető Kutya kiképző Iskola szaktanácsadója; Zaharovics Mihály, a csepeli Kutya kiképző Iskola vezetője és Hubay Bertalan, a Vakvezető Kutyaival Közlekedők Szakcsoportjának elnöke.

Csengeri József alelnök megnyitotta a tanácskozást és bejelentette, hogy az elnökségi tagok közül sokan betegek, ezért a testület nem határozatképes, de a kitűzött napirendi pontok megtárgyalását javasolta.

Az első napirendi pontban két előadást hallgattak meg a jelenlevők a vakvezető kutyák képzésével és alkalmazásával kapcsolatban. Elsőként Dr. Kovács Zsolt előadása hangzott el „Néhány gondolat a vakvezető kutyák szerepéről a vakok rehabilitációjában” címmel. Az előadó sok fontos kérdéssel foglalkozott, egyebek között hangsúlyozta a helyes párba állítás és az összeszoktatás jelentőségét. Nyomatékosan kérte, hogy a vakot, aki úgy dönt, hogy kutyával fog közlekedni, nagyon körültekintően készítsék fel, részletesen világosítsák fel, hogy mi az, ami elérhető a kutyától és mi az, amit már a kutya képtelen teljesíteni.

Zaharovics Mihály előadásában szinte átvette a szót dr. Kovács Zsoltól. Részletes tájékoztatást adott a Vakvezető Kutya kiképző Iskola tevékenységéről. Elmondta, hogy az iskola milyen nehéz körülmények között indult és ma már milyen szép eredményekkel büszkélkedhet.

A társadalom összefogásának ereje tette lehetővé, hogy 1980-ban átmeneti szüneteltetés után ismét megnyílhatott az iskola, de rengeteg társadalmi munka volt szükséges ahhoz is, hogy a működéshez a feltételeket megteremtsék. Rendkívül sok segítséget nyújtottak a honvédség különböző alakulatai, szocialista brigádok és magánszemélyek. Az iskola gyakorlatilag csak 1981-ben kezdhetett el a munkát. Eddig már 19 kutyát képeztek ki, de rövidesen újabb három kutyát adnak át gazdáiknak. Felméréseik szerint mintegy 60 sorstárs vár kutyára. Készítettek távlati tervet is, amelynek alapján körülbelül 200 vakvezető kutya kiképzése várható hazánkban.

Az előadó megállapította, hogy a szövetség, a szakcsoport és a kutya kiképző iskola együttműködése példás. Reményét fejezte ki, hogy a jövőben is számíthatnak támogatásra és hathatós segítségnyújtásra.

Az elnökség az elhangzott referátumot sokoldalúan megvitatta, megállapította, hogy a kutyával történő közlekedés nélkülözhetetlen alapfeltétele a mozgás- és közlekedésoktatás, valamint az ezekhez szükséges segédeszközök beszerzése, a személyi feltételek megteremtése. A napirendi pont megtárgyalásának befejezése képpen az elnökség elismerését fejezte ki az iskola és a szakcsoport működésével kapcsolatban.

A második napirendi pont előadója Szemerédi István szakmai csoportvezető volt, aki az 1982-es szövetségszabályozásokról előkészítésének néhány kérdésével foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy az előkészítés rendkívül fontos, ki kell választani a megfelelő kádereket, akik az elkövetkező öt éves ciklusban szívvel-lélekkel részt vesznek a vakügy továbbfejlesztésében.

A tájékoztatót vita követte.

Bejelentések következtek.

Dr. Bódi István elmondta, hogy az Állami Biztosító képviselőjével tárgyalásokat folytatott a CSÉB/80 vakokra történő kiterjesztésére. A megbeszélések eredményei biztatóak. Az elnökség megbízta a főtktárt, hogy folytassa a tárgyalásokat. Dr. Bódi István bejelentette továbbá, hogy Genfben nemzetközi konferenciát tartanak, amelyen Marton Tamás, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal munkatársa vesz részt. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal (ILO) tárgyalni fogja az 1955-ben készített 99-es határozatot, amely fölött általános vitát nyitnak. Marton Tamás egyeztető tárgyalásra a kiutazás előtt szövetsejünkbe látogat.

Csehszlovákiából meghívás érkezett szövetségünkbe: ez év októberében tanácskozást szerveznek Prágában nyomda-, könyvtár- és stúdióvezetők részére; országunkat ketten fogják képviselni: a tervek szerint Gubuznai Imre nyomdavezető és Pálffy Lászlóné stúdióvezető. Az elnökség a tervet elfogadta.

Ustinadlabenből több, mint 40 személyből álló csoport jön Magyarországra, mely a vakok üzemeit kívánja meglátogatni. A vendégeket a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat fogadja.

A WCWB Európai Regionális Bizottsága 1982 szeptemberében tanácskozást szervez a szociális propaganda tárgykörében. A rendezést Norvégia vállalta magára. Szövetségünk is meghívást kapott az értekezletre. Szemerédi István javasolta, hogy az oslovi találkozón dr. Bódi István főtktár és Daru Geróné osztályvezető-helyettes képviselje hazánkat. A testület a javaslatot elfogadta.

Az ülés Csengeri József elnök zárószavával ért véget.

VÁRADI PÉTERNÉ

Szakmai tanácskozás az „időskorúak nemzetközi napja” alkalmából

(1982. április 7—8. Zalaegerszeg)

Az ENSZ az 1982. évet az időskorúak nemzetközi évévé nyilvánította. 1982-ben az egészségügyi világnap az időskorúak nemzetközi napjává lett.

A MOTESZ Szociálrehabilitációs Szövetség és a Zala megyei Tanács, valamint a Zalaegerszegi Városi Tanács és a Vöröskereszt helyi vezetősége közös szervezésében szakmai tanácskozást rendeztek Zalaegerszegen április 7—8-án.

A vendéglátó házigazda dr. Németh Imre, a Zala megyei Tanács V. B. Eü. oszt. Szociálpolitikai Csoportjának vezetője a megye szociális otthonaiban élő időskorú gondozottak munkájából nyílt kiállítás megtekintésére invitálta a megjelenteket. Szébbnél szebb népművészeti terítők, fali díszek és tárgyak sorakoztak körben az ülésteremben, melyek alkotóik kezűgyességét, szépművészetét dicsérik.

A tanácskozást Kustos Lajos elvtárs a városi tanács elnöke nyitotta meg, aki bevezető köszöntőjében méltatta az év jelentőségét, elmondta, hogy a világon 580 millió 60 éven felüli ember él. Hazánkban több mint 2 millió időse ember él. Ez a tanácskozás a magyarországi idősök életével foglalkozott. Kustos elvtárs inspirálta a résztvevő szakembereket a tanácskozáson való eszmecserére.

Ízután Dr. Iván László kandidátus, a Szociálrehabilitációs Szövetség elnöke kitüntetések és emléklapokat, valamint okleveleket adott át az idősök gondozása terén nyújtott kiemelkedő munkáért.

Kitüntetést és emléklapokat kapott.

- dr. Bódi István szövetségünk főtitkára;
- Hidvégi Katalin a Pesti úti Szociális Otthon igazgatója;

- Karácsonyi Györgyné a Zalaapáti Szociális Otthon igazgatója;
- Dr. Horváth Endre a Dobai Szocioterápiás Intézet vezetője;
- Gaál Ibolya a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács V. B. Nyugdíjas Szociális Otthon vezetője;
- dr. Németh Imre a Zala megyei Tanács V. B. Eü. oszt. Szoc.-pol. csoportvezetője;
- dr. Völgyi Lajos a SZIK főigazgatója.

Oklevelet kapott:

- a Debreceni Kishegyi úti Egyesített Szociális Otthon Szociális Részlegének kollektívája;
- a Hajdúszoboszlói Szociális Otthon kollektívája.

Emléklapokat kapott:

- dr. Dohány Lászlóné a Csongrád megyei Tanács V. B. Eü. oszt. Szoc.-pol. Csup. vez.

A tanácskozás Dr. Juszt Lajos egészségügyi miniszterhelyettes elvtárs előadásával folytatódott. Az időskorúak gondozásának helyzete, a fejlesztés célkitűzései c. előadásában történeti áttekintést adott az időskorúak régi és mai helyzetéről. Régen jellemző volt az idősödő ember korai halála, mindez a rossz szociális ellátásnak, az idősök kiszolgáltatottságának volt tulajdonítható. Ma az egészségügyi és szociális ellátás társadalmi fokozódásává vált. Hazánkban ma 2 millió 200 000 időskorú ember él, a 80 éven felüli idős lakosság száma: 218 000. Nagyon magas a kis nyugdíjjal rendelkezők száma. Nem mondható általánosan jónak az egészségügyi ellátás, nagyon lényeges feladat az idős ember egészségi állapotának karbantartása, a folyamatos ellátás. A miniszterhelyettes elvtárs beszélt a személyes kapcsolatok jelentőségéről; sajnos különbség van a falun és a város-

ban élő idős ember kapcsolatainak rendszerességében, a városban élők kapcsolatai rendszeresebbek. A nők aránya az időskorúak körében kétszerese a férfiakénak, a nők 62%-a egyedülálló, míg a férfiakénak csak 22%-a sorolható ebbe a kategóriába.

A közeljövő fontos célkitűzése: az életszínvonal további emelése. Általánosságban elmondható, hogy kevés az anyagi gondokkal küzdő idős ember hazánkban, jó szociális körülmények között élnek. Jobb kapcsolatok kell kialakítani a társadalommal, szorgalmazni kell, hogy a nyugdíjasok nagyobb csoportja jobb, szervezettebb ellátást, gondoskodást kapjon. Az időskorúakról való gondoskodás a jövő feladata is!

Dr. Koplár Lajos a Zala megyei Tanács V. B. elnökhelyettese az időskorúak gondozásának helyzete Zala megyében, célkitűzések a VI. ötéves terv időszakára című előadásában elénk tárta a megye földrajzi helyzetéből adódó sajátosságokat: az iparosítás késik, az extenzivitás elmaradt, a települések elaprózódtak, a terület városszegény, 4—6 település tömörül egy mezőgazdasági szövetkezetbe, egy nagyközségnek nyolc kis társközsége van. A megye 319 620 lakosa négy városban és 255 községben él. Az időskorú lakosság száma: 56 360 fő, 18,7% falvakban, 14—15% városban él.

A szociális gondoskodás megyei formáit a megyei irányelveknek megfelelően alakították ki. Elsődlegesen a területi szociális gondoskodást terjesztették ki. 46 Öregek Napközi Otthona (ÖNO) van a megyében, összesen 1240 férőhellyel működik, ezek közül 45-ben napi ötszöri étkeztetést biztosítanak. Az otthonok felszereltsége jó, a férőhelykihasználtság 96,5%-os. 41 ÖNO községekben, 5 városokban működik, az ÖNO-k átlagos férőhelyszáma 27.

1974 óta szervezett formában működik a házi szociális gondozás is, a megyében 34 főállású és 170 tiszteletdíjas gondozónő végzi az időskorúak házigondozását.

Nagykanizsán és Zalaegerszegen egyesített szociális intézmény műkö-

dik. A házi gondozás miatt kevesebben jelentkeznek szociális otthonokba. 7 szociális otthon 950 férőhellyel működik, az ellátottak többsége időskorú: 560 fő, 274 elmebeteg gondozott, 80 mozgássérült, ezenfelül 250 időskorú elmebeteg vár még elhelyezésre.

A szociális otthonok vezetőinek többsége szakképzett. A gondozottak foglalkoztatása magas színvonalú.

A szociális juttatások terén javult a megye helyzete; az elmúlt időszakban átlagosan 265 Ft volt a rendszeres szociális segélyek összege, rendkívüli szociális segély címén átlagosan 830 Ft-ot utaltak ki a rászorulóknak.

A szociális étkeztetésre nagy az igény: 1981-ben 254 fő részesült ebben az ellátásban.

A szociális ügyintézés megfelelő a megyében. A szociális gondok növekedése a követelmények növelését, az ellátáshoz szükséges feltételek biztosítását hozza magával.

A VI. ötéves terv feladatai:

- a területi gondozás mind teljesebb kiszélesítése kiemelt feladatként szerepel;
- 500 férőhellyel bővítik a szociális létesítményeket;
- szociális foglalkoztatót hoznak létre Zalaegerszegen, az 1981-es év kapcsán a rokkantak részére befizetett pénzösszegeből;
- koordinációs bizottság középtávú programban gondoskodott az időskorúak ellátásáról.

Repa Pál elvtárs, a Zala megyei Vöröskereszt vezetőségének titkára: A társadalmi összefogás lehetőségei Zala megyében, a szociális gondoskodás feladatainak megoldásában címmel tartott előadást. Repa elvtárs elmondta, hogy a megye társadalmi szervezeteit beszámoltatták az időskorúak ellátásában nyújtott támogatásról. A társadalmi szervezetek növelték a gondoskodás hatékonyságát, emelték az ellátás színvonalát. Nőtt a társadalmi aktivisták száma. A társadalmi elsősegélynyújtás azonban nem elégíti ki a szükségleteket. A jelző és javaslattevő rendszert tovább kell fejleszteni. A családi kap-

csolatok fejlesztésében a vöröskeresztes aktivistáknak jelentős szerepük van. 800—900 fő végzi el évente a házi betegellátási tanfolyamot. 192 fő szerződéses gondozónő és 50 szerződés nélküli végez gondozási munkát, 500—600 idősebb embert gondoznak évente. Társadalmi munkában aktívák esetenként is vállalnak gondozást.

Kirándulásokat, összejöveteleket szerveznek az idősebb embereknek a különböző társadalmi szervezetek.

Jenei Sarolta osztályvezető, a Szociális Intézetek Központja munkatársa: A segélyezési rendszer szerepe a szociális gondoskodásban, a fejlesztés szükségessége című előadásában segélyezési rendszerünk sajátosságairól, feltételeiről beszélt. Elmondta, hogy általában a segélyre szorulóknak nem ismerik a segélyezés feltételeit. A segélyösszegek emelkedtek, az átlagok is nagymértékben növekedtek, ez az impozáns, gyors fejlődés 1973-tól következett be. 1965-ben a segélyátlagok a nyugdíj-átlagoknak körülbelül 60%-át tették ki. Ma a rendszeres szociális segély maximális összege az inaktív hozzátartozók jövedelmének 67%-a. A rendszeres szociális segélyek, mint a: hadigondozottak segélye, a vakok rendszeres szociális segélye és személyi járadéka, a munkaviszonyon alapuló átmeneti segély stb., a legátfogóbb segélyezési rendszer, amit egységszerűt kellene. A teljes összegű segély az özvegyi nyugdíj legalacsonyabb összegének felel meg. A részsegély jövedelemkiegészítést szolgál. 67%-nál kisebb munkaképesség csökkenés esetén javasolt a jövedelemkiegészítő részsegély megállapítása. A rendkívüli segélykérelmezők kb. 40%-a a rendszeres szociális segélyezett csoportjából kerül ki.

A rendkívül hasznos és érdekes tanácskozásból még két előadást emelek ki, amelyek legátfogóbban jellemzik a két gondozási forma: az öregek napközi otthona és a házi szociális gondozás főbb vonásait.

Pesti Györgyné elvtársnő az öregek napközi otthonai telepítés politikájának megvalósításáról és a további fejlesztés fő irányairól beszélt.

Az öregek napközi otthona a szociális gondoskodás jelenlegi legfejlettebb formája. 1965-ben 65 ÖNO volt az országban, ma 24 000 idősebb embert gondoznak az ÖNO-kban. Az elmúlt évtizedben folyamatosan csökkent a férőhely kihasználtság. A Szociális Intézetek Központja az elmúlt két évben napirendre tűzte az ÖNO-k fejlesztésének vizsgálatát. Négy megyében végeztek felmérést az ÖNO-k működéséről a telepítéspolitikai szempontját előtérbe helyezve. Megállapítható, hogy a napközök többsége régi lakásokból, műhelyekből átalakítással készült, jelentősebb beruházást többségük nem igényelt.

1975-ben rendelet jelent meg az ÖNO-k működésével kapcsolatban. A fejlesztés és tervezés hiányossága; a felültervezés, a tervek általában nem alapulnak reális igényeken.

A 60 év felettieknek csupán csak 1,3%-a részesül napközi otthoni ellátásban.

A VI. ötéves tervnél figyelembe vették, hol lenne leginkább szükség napközire, sajnos itt sem igazították a telepítéspolitikai szempontokat az igényekhez. Fontos lenne, hogy a férőhely számot az igénylők számához mérten terveznék.

A városi napközök nagyobb — általában 35 — férőhelyesek, a községek körülbelül 25 férőhellyel rendelkeznek. A városi napközök szervezésénél figyelembe kell venni a városrész időskorú lakosainak számát, így a megfelelő telepítés szempontjai mellett, létfontosságú központok alakíthatók ki.

Szabó Istvánné a SZIK főelőadója A szolgáltatások rendszerének kiépítése a saját otthonukban élő időskorúak részére címmel tartott előadást. Elmondta, hogy a lakáson nyújtott segítségadás sok variációs lehetőséget rejt magában. A segítségadás két formáját ismertette részletesebben. A házigondozáson túli szolgáltatások közvetlen tevékenység formájában elégítenek ki szükségleteket. A szolgáltatások fejlettségi szintje alacsony. Néhány étteremben nyugdíjasoknak felszolgálnak menüt, Miskolcon cukorbeteg időseknek étterem létesült, Debre-

cenben a tv előfizetési díjat engedték el a nyugdíjasoknak. Nálunk a szolgáltatások nagy részét a házigondozók bonyolítják le. A házi gondozó őríasi gondokkal küzd, gondok vannak pl. a javító-karbantartó szolgáltatásoknál.

Nagy jelentősége lenne a nyugdíjasok munkaközvetítő szolgálatának. Budapesten 1980-tól, Győrben 1981-től működik a munkaközvetítő szolgálat, Szolnokon kezdeményezés történt a szolgálat bevezetésére.

A házi beteggondozási szolgáltatás önköltséges.

Szervezettebbé kellene tenni a szolgáltatások igénybevételét. A szolgálatok a társadalmi szervek, aktívák,

iskolásck és a GYES-en levők igénybevételére épülnek. Vannak idős emberek, akik igénybe veszik a házi segítőszolgálatot: étel házhozszállítása, mosott, vasalt ruha szállítása.

Rangsorolni kell a házi gondozó szolgálatot: szakképzett gondozónők végezzék a szakképesítésük szerinti feladatokat, az aktívák segítségével meg lehet szervezni a látogató-szolgálatot és a figyelőszolgálatot. A helyesen felfogott házi szociális gondozás őríasi igényeket elégít ki.

Ezzel az április 7-i előadásorozat lezárult, bizonyára a következő tanácskozási napon is sok hasznos és jó beszámolót hallhattak a szakemberek.

HANGLEMEZBEMUTATÓ SIÓFOKON

A Somogy megyei szervezet siófoki körzeti csoportja 1982. február 12-én hanglezembemutatót tartott a vak előadók és a Homérosz Kórus múlt évben megjelent nagylemezéről. Sokan vettek részt a rendezvényen; a sorstársakon kívül többen ott voltak a város vezetői közül is. A bemutatón megjelent a Homérosz Kórus néhány tagja Peskó György karnagy, orgonaművész vezetésével. Kórus és énekszámok hangzottak el. Az alkalmi kamarakórus műsorát Barna Mária és Köteles György énekszámait színesítették. Király Margit verseket mondott. A műsort Horváth Béla, a siófoki körzeti csoport elnöke vezette, aki méltatta a kórus és a vak előadók művészetét. A bemutató után hanglezembvásárt tartottak. A vak előadók és a Homérosz Kórus hanglezembéből Siófokon eddig már 360 darabot adtak el.

Megyei szervezeteink életéből

„SZERESSÜK EGYMÁST...”

Nemrég élénk érdeklődés mellett tartotta meg ez évi első összejövetelét a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Békés megyei Szervezete. Vantara András megyei titkár rövid tájékoztatójában szervezeti és más fontos kérdésekről beszélt. Elmondotta, hogy a megye 7 körzetében (Békéscsaba, Gyomaendrőd, Medgyesegyháza, Orosháza, Sarkad, Szarvas, Szeghalom) április 15-től június 3-ig tartják meg a vezetőségválasztásokat. Szeptemberben kerül sor a megyei küldöttértekezletre. Szó esett arról, hogy a gyengénlátó kisgyermek számára már 3 éves kortól lehetőség nyílik Budapesten bentlakásos óvodai oktatásra. Az ősszel ismét megindítják a 18–30 éves nők és férfiak számára a gyógymasszórntanfolyamot. Bejelentette, hogy nagy jelentőségű értekezlet színhelye lesz Békéscsaba május 26–27-én. Tapasztalatcserét, munkaértekezletet tartanak a megyei szervezetek titkárai, adminisztrátorai, és itt lesznek az országos szövetség vezetői is.

Az értekezlet második felében, a nagy érdeklődéssel várt tombolahúzás előtt a csabai csoport Nádai József vezette 15 tagú énekkara és a

szólót éneklő Gulyás Béláné, Szilágyi Imréné magyar nótákkal és vidám dalokkal szórakoztatta sorstársait. Az összejövetel végén a jelenlevők együtt énekeltek, dudolták a hagyományos búcsúdalt: „Szeressük egymást gyerekek, a szív a legszebb kincs. Ennél szebb szó, hogy szeretet a nagyvilágon nincs!”

Machalek István

(Megjelent a Békés megyei Népszavás 1982. április 7-i számában.)

RENDEZVÉNYEK SOMOGY MEGYÉBEN

Tudósítónk színes beszámolót küldött farsangi összejövetelekről. A megyei szervezeti siófoki körzeti csoportja 1982. február 23-án, marcali körzeti csoportja március 2-án tartotta farsangi klubdelutánját. Siófokon a résztvevőket ebédell vendégelték meg. Ezután vidám, zenés, táncos műsor következett. Marcaliban Csík Lajos a megyei szervezet elnöke beszédében méltatta az összejövetel jelentőségét és a vakok társadalomba való beilleszkedésének fontosságát hangsúlyozta. A beszéd után tánc, zene és tombola következett.

Csik Lajos tudósítása nyomán

Sajtószemle

A FEHÉR BOT NAPJÁN

Vera nénit már nem éri váratlanul, ha valamilyen ünnepen jutalmat, kilüntetést kap. De őszinte megkepepetést szolgált, hogy a DVTK vezetősége csütörtökön is köszöntötte.

Čzvegy Farkas Sándorné, a DVTK telefonközpont-kezelője.

Nem látja a virágok színét, amiből a köszöntők a csokrot kötötték, s a díszkulacsot is csak kezével „szemrevételezhette”. Jó munkája elismeréséül, még ezer forint jutalmat is kapott a fehér bot világnapján.

Azt vallja: ha minden munkahelyen, vezetők és kollegák olyan szeretettel vennék körül sorstársait, mint őt, kevesebb keserűség érné őket. Mert ő úgy érzi, nem sajnálják azért, mert fehér bottal jár. hanem szeretik, s munkájáért megbecsülik.

(Megjelent a DÉLI HÍRLAP 1981. október 17-i számában.)

ÚTITÁRSÁK

A vonatfülkében rajtam kívül mindössze egy jólfésült, ünneplőbe öltözött fiú és egy csinos lány ücsörögött az ablaknál. Letelepedtem a másik sarokba, s az újságba mélyedtem. Nem figyeltem rájuk, de olykor azért néhány szófoszlány eljutott a fülemig, amiből kitűnt: jogászhallgatók útítársaim, vizsgára igyekeznek.

Különösen a fiú „fújta” kifogástalanul az anyagot, a lányka bizony legtöbbször csak bólogatott. Már a szolnoki Tisza-hídat is elhagytuk, leszálláshoz készülődtem, amikor arra lettem figyelmes, hogy a fiú így beszél:

Olvasom neked a tételcímekeket. Vegyél elő papírt és írd! — és furamódon nem a könyvbe mélyedt, hanem a szép lány arcába, miközben hibátlanul sorolta a címtengert. Csak akkor vettem észre, hogy a térdére helyezett könyv vakírással íródott, sorait ujjhegyével olvasta, miközben fénytelen szeme, fáradt arca szinte átszellemült, megszépült a segítségnek e döbbenetes és megható módjától.

— d. sz. m. —

(Megjelent a SZOLNOKI MEGYEI NÉPLAP 1982. január 3-i számában.)

A VAKSÁG SZÁMOKBAN

A WHO, az ENSZ Egészségügyi Világszervezete minap adta közre összefoglaló jelentését a világtalanságról. Mint a jelentésből kitűnik: a legrosszabb a helyzet a fejlődő országokban, ahol elégtelen az orvosok száma és így azokon sem lehet segíteni, akiknek látása még ma megmenthető volna. A vakság egyik oka a fertőzés révén terjedő trachoma, amelyben a világon négyszázmillió (!) ember szenved.

A fertőzés továbbterjedését egyelőre nem sikerült megállítani. A kataraktának nevezett hályogot egyszerű műtéttel lehet eltávolítani, de például csupán az Indiai-félszigeten közel hatvanmillió beteg vár a műtétet elvégezni tudó orvosokra. Az úgynevezett folyami vakság is fertő-

ző betegség, főleg Nyugat-Afrikában veszélyezteti az emberek szeme világát. Áldozatainak száma napjainkban csaknem negyvenmillió. Komoly bajok forrása lehet az A-vitamin hiánya. E bajok a helytelen táplálkozás eredményeképpen lépnek fel, és ha mindenüvé rendszeresen jutna friss zöldség és elegendő hús, évente mintegy negyedmillió ember szeme világát menthetnénk meg. A WHO statisztikája szerint a Közép-Kelet lakosságának négy százaléka (!) vak, vagy annyira csökkent látó, hogy egyedül nem képes fenntartani magát. Vannak olyan vidékek is, ahol a lakosság hetven százalékának (!) vannak szembántalmai.

(Megjelent az Ország-Világ 1982. április 14-i számában.)

A GYÓGYÍTÓ LÉZER

Dobai Blankát a betegség hozta ide. A veseszületett cukorbetegségnek veszélyes szövődményei vannak. Ilyen a látás fokozatos elvesztése. Blanka állapota egyre súlyosbodott. Gyengült a látása. Kezelőorvosai azt tanácsolták, hogy forduljon a moszkvai Helmholtz szemészeti intézethez.

Natalja Makarszkaja, Blanka kezelőorvosa így mesélte el az esetet: — Blankának megérkezésekor szürkehályog volt a bal szemén, és megkezdődött a recehártya leválása a

jobbbon. Célunk a jobb szem megmentése, a látás megőrzése volt. Az ilyen típusú megbetegedések egyik leghatásosabb gyógymódja a lézertérápia. A lézersugár kiegészíti a szemfenék sérült területeit. Magyarországon eddig ezt az eljárást nem alkalmazták, de most szakmai gyakorlatra hozzánk érkezett egy fiatal magyar orvos, Soproni Anna. Éppen ezzel a témával foglalkozik és részt vett Dobai Blanka kezelésében is.

A végleges eredményről még korai lenne beszámolni, Blankának még több kezeléssorozaton részt kell vennie. Tavasszal újra visszajön.

— De akkor már egyáltalán nem fogok félni — állítja a magyar beteg. — Már ismerem az orvosokat és a városban is eligazodom.

— Egyszer azért megijedt Blanka — mosolyog a férje, Rozsics László. — Emlékszel — fordult a feleségéhez —, amikor szeptemberben hirtelen havazni kezdett?

— Nagyon hálás vagyok mindenkinek, aki lehetővé tette, hogy Moszkvába jöjjenek — mondta búcsúzáskor megindultan Blanka.

— Hálás vagyok az orvosoknak, az ápolóknak. Mindannyiuknak köszönöm!

I. Jurna

(Megjelent a LÁNYOK, ASSZONYOK című folyóirat 1980/3. számában.)

Egy új sorozat elé

Kedves kollegám, Nyúl Győző tanár nemrég azzal az ötlettel keresett fel engem, hogy lapunk számára szívesen fordítana érdekesebb cikkeket külföldi vakügyi folyóiratokból. Nagyon megörültem a szíves felajánlásnak, hiszen számos olvasói levél bizonyítja tagságunk igényét a kitekintésre. Így a néhány betűből álló cím is szinte önmagát kínálta: „ablak”. Ezzel a címszóval két havonként találkoznak majd az olvasók, a mögötte levő írás reméljük megnyeri tetszésüket.

Barna Zoltán
szerkesztő

ABLAK

Az akupunktúra, mint szakma a vakok részére

Az akupunktúra története. — Az akupunktúra, amely a keleti orvostudomány egyik fontos területe, régi hagyományokkal rendelkezik. Hozzávetőleg 1000—1500 esztendővel ezelőtt fedezték fel a kínai nomádok azt a módszert, hogy fából vagy kihégyezett kőből készült tűkkel ütögessék vagy dörzsölgessék a testet, s így enyhítsék a zúzódások és az ízületi gyulladások okozta fájdalmakat. Ezt az időszakot tarthatjuk az akupunktúra kezdeti szakaszának.

Japánban ez a gyógykezelés megközelítőleg 500 éve terjedt el. 300 esztendőre tehető az az idő, amióta a vakokat e szakma elsajátításában törvényesen is előnyben részesítik.

A szúrásponatok: A keleti orvostudományban elfogadott, hogy az emberi testen mintegy ezer olyan pont van, amely gyógyítás céljából megszurható. Az akupunktúra célja az, hogy az izmokat lazítsa, a fájdalmakat enyhítse és a test saját természetes gyógyerejét mozgósítsa a normálisnak tartott testi állapot helyreállítására. E cél elérése végett a testet meghatározott pontokon megszurják. Elfogadott az is, hogy e szúrásponatok a bőr alatt az izmok és a csontok mentén találhatók. (Tudományosan még nem bizonyított.) A test normális állapotában e pontok nem ismerhetők fel. Ha azonban az idegek és az izmok kifáradnak, ezek a szúrásponatok mint masszív gomb — illetve rúdformák a bőr alatt jól kitapinthatók, szemmel azonban e változások nem észlelhetők.

Röviddel ezelőtt Európában kifejlesztettek egy olyan műszert, amellyel a szúrásponokat elektromosan

megkeresi. Ezt a műszert kezeléseknél részben már alkalmazzák is.

Tűk az akupunktúrához. — Az akupunktúránál a gyógyításhoz nem használnak gyógyszereket, hanem csak tűket. Kezeléskor a páciensnél nem léphet fel sem fájdalom, sem vérzés.

A tűk az akupunktúrához aranyból, ezüstből vagy rozsdamentes acélból készülnek. Persze, a tűk anyaga a kezelés hatékonyságát tekintve nem játszik szerepet. A tűk rugalmasak, hajlékonyak és alig törhetőek el.

A tűk nagysága különböző: a legnagyobbak 20—30 cm hosszúak, átmérőjük pedig 2—3 mm; a legkisebbek alig 1 cm-esek, átmérőjük pedig csak 0,2 mm. Normál kezelésnél leginkább használatosak a 3—5 cm hosszúságú és 0,3 mm átmérőjű tűk.

A szúrás mélysége kb. 5 mm és 2 cm között van, iránya az izommal lehet vízszintes, arra függőleges és rézsutos. A szúrás ideje 5—6 másodperctől 2—3 percig terjedhet. A mélységet, az irányt és az időtartamot a szúrásponat állapota határozza meg. A tűket ultra-viola sugárral, kifőzéssel vagy alkohollal sterilizálják.

Gyakorlati kezelés. — Az akupunktúra fejfájás, idegek és izmok könnyű bénulása, az izom merevsége és az ízületek mozgáskorlátozottsága ellen hasznos; továbbá a légző- és emésztőszervek veleszületett beteges alkata esetében. Mivel az akupunktúra kezeléseknél nem lépnek fel mellékhatások, minden betegnél alkalmazható. A kezeléseket a követke-

ző esetekben mégis kerülendő: magas láznál, baktériumfertőzésnél (pl.: tuberculozis), rögtön agyvérzés, ficam vagy csonttörés után, amikor még erős a fájdalom és a duzzanat; röviden szólva: a betegség akut szakaszában. Az akupunktúra ugyanis felélénkíti az idegek és az izmok működését, s ezzel gyulladást válthat ki.

A kezelés időtartama különböző: azoknál a betegségeknek, amelyek alkati eredetűek (tüdőasztma) vagy krónikusak, a páciensnek hosszú ideig tartó és szabályszerű kezelést kell kapnia. Könnyebb vállizület-merevségnél vagy ficam után fellépő késői károsodásnál azonban néhány kezelés is elegendő lehet.

Befejezésül — amióta NSZK-ba érkeztem több ember is feltette nekem ugyanazt a kérdést: vajon nem veszélyes-e, hogy vak végzi az akupunktúrás kezelést (az emberi testbevaló szúrást)? Mindig ugyanazt a feleletet adtam: az semmiesetre sem probléma, hiszen az akupunktúrás kezelés abszolút biztos. A vakok a szúrás technikáját a szakma tanulásának 5—6 éve alatt megbízhatóan elsajátítják. A szúrás technikájánál sokkal bonyolultabb, hogy valaki a bőr alatt a szúrásponatokat megtalálja. Aki e pontokat nem képes tapintással megkeresni, nem folytathatja ezt a szakmát. Ezeknek a pontoknak a megtalálása nem függ a látástól, annál inkább az ujjhegyek tapintóérzékétől; ezért alkalmasak e szakmára a vakok, akiknek naponta tapogatniuk kell, hogy a tárgyakat felismerjék.

Saját tapasztalatom teljesen meggyőzött arról, hogy a vakok az akupunktúrás kezelés folytatására alkalmasak. Én magam feltétlenül elégedett vagyok, hogy az akupunktúrát szakmául választhattam.

Írta: Yoko Onda

(Megjelent a „Marburger Beiträge” c. folyóirat 1981. 6. számában.)

Fordította: Nyúl Győző

LAK ISTVÁN

Látogatás a Bajor Gizi Színészmúzeumban

A Wesselényi Sportkör Turista Szakosztálya a téli múzeumlátogatások során 1982. március 20-án a Bajor Gizi Színészmúzeumot kereste fel. Szakosztályunk vezetősége dr. Sziky Lászlóné idegenvezetőnk révén felvette a kapcsolatot Gobbi Hildával, a népszerű színésznővel. Gobbi művésznő örömmel fogadta látogatásunk tervét és vállalta, hogy részletesen bemutatja nekünk a múzeum anyagát.

Gobbi művésznő üdvözlő, bevezető szavai után többek között a következőket mondotta: „Úgy gondolom, hogy a magyar színészet múltjának nem tudományos alapon, hanem szívhez szólóan szerettünk volna emléket állítani. Ahol a pályatársainknak, — egy korszakot átfogva — helyet biztosítottunk, Jászai Maritól Latinovics Zoltánig. Ezek a művészek öt-hat évtizeden át a magyar kultúrát szolgálták, a magyar irodalmat és nem utolsósorban a magyar lakosság kulturális igényét. A

múzeum létrehozásában ez vezérelt bennünket: pályatársainkkal, akik előttünk jártak s a maguk idejében fénylő csillagok, néha sarkcsillagok voltak a nemzeti kultúra egén, ne menjen el nyomtalanul az idő rajtunk. Nem sok az, amit egy-egy színész művészetéből megmenthettünk, megörökíthettünk, de annyi talán igen, hogy a közönség érdeklődését felkeltse, ébren tartsa e nagy múltú,

nagyon szép, és nagyon nehéz pálya iránt.” A szép környezetben levő múzeum épülete egykor Bajor Gizi villája volt, ebben a házban élt családjával együtt. Bajor Gizi tragikus halála után Gobbi művésznő „rémületében” elhatározta a múzeum létrehozásának tervét. A tervet tettek követték, Bajor Gizi halálának első évfordulóján 1952. február 12-én megnyílt az ő nevét viselő színészmúzeum. Gobbi művésznő fáradságot nem ismervé gyűjtötte össze a múzeum anyagát, az egykori híres művészek személyes tárgyait: bútorokat, ruhákat, jelmezeket és egyéb kellékeket, valamint a róluk készült írásokat, fotókat. A művészek emléket őrző kompozíció úgy van kialakítva minden színészről, hogy a pálya kezdetétől a végéig a híresebb szerepeiből egy-egy kép, egy-egy emléktárgy van elhelyezve. Gobbi művésznő a múzeum megnyitása óta szakadatlan munkával gyűjti a színészek emlékét megőrkítő anyagot. Pályatársai iránt érzett testvéri szeretettel igyekszik megmenteni, megőrkíteni a nagy elődök és kortársak emlékét.

A múzeum megnyitásakor az épület földszinti szobái álltak az intézmény rendelkezésére. Ezekben a szobákban kapott helyet Jászai Ma-

ri, Márkus Emília és Bajor Gizi. Hosszú ideig e szobák képezték a Bajor Gizi Színésmúzeumot. Gobbi művésznő sorra vezetett bennünket a szobákon, nagy szeretettel és lelkesedéssel beszélt pályatársairól. Először a Jászai Mari emlékének őrző szobával ismerkedtünk meg. Több bútor, ruhája, jelmeze látható. Jászai Mari a klasszikus drámák szerepeiben alkotott hatalmasat. Mindig a nemzeti kultúráért, a magyar szóért küzdött. Petőfi és Széchenyi voltak a példaképei. Jászai nagy egyéniségére vall kitűnő írása, a naplója. A Jászai-szoba mellett egy kis szoba Márkus Emília emlékének őrző. Nagyszerű színésznő volt, értette művészetét. Ezután a Bajor Gizi emlékére berendezett szobába mentünk. A csodálatos művésznő emlékeit bútorai, személyes tárgyai, eszközei is őrzik. Bajor Gizi is egyéniség volt, a magyar színpad egének nagy csillaga. Végigjátszotta a világirodalom nagy alkotásait, Nórától a Kaméliás hölgyig mindent. Látható az utolsó jelmeze is, az Ármány és szerelem c. darabban lépett utoljára színpadra. A kiváló művésznő szerette a színpadot, a jót, segítette embertársait. Segítő szándékát bizonyítja, hogy a nélkülözhető festőművészek számára aukciókat rendezett. A múzeum kö-

vetkező részében nem kisebb művészek emléke található, mint Somlay Arthur, Uray Tivadar és Timár József, valamennyien a magyar színművészet legnagyobbjai voltak. Ezután ismét nagy nevekről, nagy színészekről, egykori pályatársairól beszélt Gobbi művésznő. Ezek között foglal helyet: Tökés Anna, Gombaszögi Frida és Ella, Rátkai Márton,

Törzs Jenő. Amerre csak jártunk a múzeumban sok volt az élő virág. Hangszórókon keresztül halk, klasszikus zene szólt, mindez igen hangulatossá teszi a múzeum légkörét. Egy hosszú folyosón sok nagy színművész emlékeit örökítették meg. Itt látható a többi között: Beregi Oszkár, Gózon Gyula és Berky Lili, az ideális házaspár; akik minden szerepkörbe bele tudtak illeszkedni; Jávor Pál, Rózsahegyi Kálmán, Csontos Gyula, és Ödry Árpád. Az egyik földszinti teremben látható egy makett, amely a régi Nemzeti Színháznak állít emléket. Ezután felmentünk a múzeum emeleti részére. Ez a fenti rész csak később nyílt meg a közönség számára. Gobbi művésznő első számú munkatársa Maki György fotóművész, az MTA Fotó Osztályának vezetője, aki egyben a színésmúzeum mindenese. Itt először az operett szobát néztük meg. Önálló szobát kapott a műfaj. Sok értékes aranyozott tárgy, ruhák, jelmezek és ékszerek találhatóak a vitrinekben és a bútorokon. Ez a terem, a műfaj olyan kimagasló eredményeket ért szereplőinek adott helyet, mint Blaha Lujza, „a nemzet csalogánya”, Fedák Sári, Honthy Hanna, Sárdy János és a Latabár-dinasztia tagjai, köztük is a leghíresebb: Kálmán.

Az operett teremben látható a budai Horvátkerti Színkör makettje és sok plakát az ottani előadásokról. A következő szobában már a közelmúlt színművészeinek emlékeit láttuk. Somogyi Erzszi, Bulla Elma, Ladányi Ferenc, Básti Lajos, Kiss Manyi, Pécsi Sándor, Domján Edit, Soós Imre, Apáthi Imre és Sennyei Vera, Darvas Lili, Ajtay Andor, Latinovits Zoltán és Várkonyi Zoltán, valamennyien a színpad nagy művészei voltak.

A színház kollektív művészetében fontos szerepe van a kisebb szerepeket játszó színészeknek a „színpad közkatonáinak”. Ezekről a művészekről csak egy-egy kép látható. Egy kis szobában a kabaré művészei kaptak helyet, Medgyasszay Vilmától kezdve Nagy Endrén át egészen Salamon Béla bácsiig mindenki. Egy másik kis szoba a régi Nemzeti Színház emlékét őrzi. Itt van még a Vígszínház tárlója, amelyben Góth Sándortól Lehotay Árpádig és Kiss Ferencig mindenki helyet kapott. A legnagyobb rendezők és igazgatók emlékét szintén egy kis szoba őrzi. Ezek az emberek nagyon sokat tettek a magyar színművészet érdekében, közülük csak néhányat említek meg: Hevesi Sándor, Paulai Ede, Pünkös-ti Andor, Nádasdy Kálmán és Marton Endre, ők voltak a legnevesebbek. A múzeumnak ezen a részén van egy kis folyosó, amely még üres, oda kerülnek majd a jelenkor nagyjai, az lesz ennek a gyűjteménynek a lezárója. Gobbi művészről örömmel, büszkeséggel mondta, hogy ilyen nagy színeszmúzeum nincs több a világon. Az intézménynek nagy a látogatottsága, vasárnap átlagban 600–800 ember keresi fel.

Nekünk azon a szombat délelőttön egy maradandó élményben volt részünk. Gobbi művészről nagy szeretettel, szívvel-lélekkel beszélt művésztársairól. Kitűnő előadásmódjával, kedves humorával közelebb hozta hozzánk a színház világát. Közélebről is megismerkedhettünk azoknak a színművészeknek az életével és munkásságával, akiknek az emléke fotók vagy hangfelvételek alapján ismerős számunkra. Valóban egy

nagy élmény volt az, ahogy a művészről bemutatta a múzeumot, azt az intézményt, amelyet tulajdonképpen ő maga állhatatos munkával hozott létre. Sok-sok kitűnő színpadi alakítása mellett talán a színészmúzeum a legnagyobb alkotása. Végezetül dr. Bódi István szövetségünk főtitkára

megköszönte a jelenlevők nevében Gobbi Hildának az élményt adó, szíves kalauzólást, amellyel ezt, a színházi kultúránkat megőrző múzeumot bemutatta. Köszönet illeti még dr. Sziky Lászlónét is, aki e felejtetetlen múzeumlátogatást megszervezte.

irodalom

Vak költők versei című sorozatunkban ez alkalommal Juhász Imre sorstársunk költeményeiből válogattunk. Tagtársunk 1928-ban született, gálófai lakos. Látását 1974-ben majdnem teljesen elvesztette, szövetségünknek 1976 óta tagja. Foglalkozása telefonkezelő, Somogy megyei Szervezetünk Kaposvári Járási Körzeti Csoportjának elnöke. Irodalommal körülbelül 30 éve foglalkozik, számos verse jelent meg különböző lapokban.

Folyóiratunk most első ízben közli alkotását.

JUHÁSZ IMRE

Óda az emberről

Az életre született az ember
és a halállal soha sem lesz rokon.
Az életre született az ember,
és élni akar legfelsőbb fokon.
Élni akar a hallál ellen
küzdve küzd minden erejével
s az életért nem fél sohasem
szembenézni bármily veszéllyel.

A fényre született az ember
A sötétség nem lehet rajta úr
A fényre született az ember,
a fényre mely fönről reá hull.
Tudja, hogy a fénytől kap erőt,
mert a fény az erő, az élet,
s a sötétség nem tartja fogva
az embert ki a fénybe nézett.

Embernek született az ember,
s hogy a mérhetetlent lemérje...
Embernek született az ember,
s hogy a végtelent is elérje.
Embernek, és kötelessége,
hogy önmagáért tegyen többet,
hogy megvédje minden rossz ellen
s szebbé tegye őrhelyét a földet.

Erősnek született az ember . . .
Teremtő őserőt hord a karja.
Erősnek született az ember,
erősnek arra, hogy a jót akarja.
Erősnek, hogy tegye is a jót . . .
vezesse bár a sors nehéz úton,
törjön át minden gátat, akadályt,
hogy önmagán is győzni tudjon.

Tettekre született az ember . . .
A tétlenség maga a halál.
Tettekre született az ember,
ki itt a földön otthonra talál.
Ha a tettet tétlenség váltja fel,
értelmetlen, céltalan lesz a lét;
szerencsejáték, hol veszíthetünk,
s e játékon az ember lesz a tét.

Örömrre született az ember,
nem, hogy bánat terheit hordja . . .
Örömrre született az ember,
nem azért, hogy könnyeit ontsa.
Örömvirágként nyíljon benne
a tudat, hogy célját elérje,
s hitet, erőt adjon szívébe
a szépülő holnap reménye.

Tudásra született az ember,
hogy az életnek értelmet adjon.
Tudásra született az ember,
hogy minden hatalmat kezében tartson.
Mert a tudás olyan erős fegyver,
amit soha, senki le nem győzhet.
A tudás a legnagyobb hatalom,
amit soha senki le nem törhet.

Győzelemre született az ember
s harcra, hogy önmagát legyőzze.
Győzelemre született az ember,
hogy ellenségét mindenütt letörje.
Az embernek győzelem a célja,
s hogy korlátlan ura legyen a földnek.
Az útja diadalút lesz annak,
kit önző vágyak nem gyötörnek.

Hatalomra született az ember,
hogy a mindenséget kezében tartsa.

Hatalomra született az ember,
hogy a világot igába hajtsa.
Az ember a hatalom felé tör
s útjában semmi meg nem állhat
Mint őserőt hordja szívében
a mindent uraló hatalmi vágyat.

Szabadnak született az ember;
nyakán nem hordhat soha jármot.
Szabadnak született az ember
kezén nem tűrhet soha láncot.
Bátorságot, erőt egyesítve
farkast folythat meg pusztá kézzel.
Mégis csak gyáva szolga lesz
ha megalkuszik végzetével.

Harcokra született az ember;
harcokra a boldog holnapért.
Harcokra született az ember,
s hogy elnyerjen minden babért.
Az élet nagy harc és küzdelem,
mely boldog holnapot terem,
E harcok nyomán lesz a holnap
világosabb, s tisztább az értelem.

Békére született az ember;
békére és boldog alkotásra.
Békére született az ember
és nem is lehet vágya semmi másra.
Ezt a vágyat hordja szívében . . .
Ez a vágya nem érhet véget.
Ez adja az éltető erőt,
mert a béke, maga az élet.

RÁCZ J. ZOLTÁN

A csend faggatása

Ajánlás

Az időjárás lassan elmerül,
mint súlyos fekete gálya,
és az ember fél, tán korán örül,
így várunk az új világra.

MENTEGETŐZÉS HELYETT

Mert egyszerűen akartunk élni,
fényes nap, tiszta csillagok alatt,
hitünket is fel kellett cserélni,
sok szép álmunk így lassan elmaradt.

Valahogyan mentjük önmagunkat,
ó istenem, az ember tévelyeg,
elhazudtuk a puszta ég alatt
a szép mesét, a nagy ígéretet.

Holtak már nem vigasztalódnak,
árvák könnyéből virág nem fakad.
Akik csaltak, maguk is csalódtak.
Lábuk alól az idő kiszalad.

KÉRDÉS

Mit mondasz majd ha kérdezik,
hogyan ez, vagy az, hogy történhetett?
Az aki lop, csal, vétkezik,
hogyan kaphat mégis menlevelet?
Közösséget vállalunk velük?
Akik a hiszékenységen keresztül,
ahol csak tehettek mindenütt,
csalódást hagytak a világban?
Vagy mindnyájan bűnösök vagyunk?
Egyik ölt, a másik hallgatott.
Fiainkra végül mit hagyunk?
Apánk ilyen világról álmodott?

PRÓ MEMORIAM

ÉNEK A NÉVTELENEKÉRT

Kiégett szemek üszkös tavában
ember nem járta sűrű homályban,
szellő nem borzolta ösvényeken,
lebegve szállnak, szépen, csendesen,
hol az ég, a földet körbeéri,
utolsó csókjuk szellő idézi.

EPILOGUSFÉLE

Ne várjon tőlem senki könnyeket,
hogyan mégis túléltek a szörnyeket,
tavasztáján, ha megolvad a jég,
vagy eső után kiderül az ég,
szerte árad a dal a réteken,
hosszanna idő, bölcs történelem!

IRODALMI PÁLYÁZAT

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1982-ben tagjai részére irodalmi pályázatot hirdet próza (novella) és vers kategóriában az alábbi feltételekkel:

PRÓZA (NOVELLA) PÁLYÁZAT

1. A pályamű bármely prózai formában írott irodalmi alkotás lehet: novella, karcolat stb.
2. Terjedelme ne legyen több:
 - a) 28 soros Braille-táblával írott 15 lapnál;
 - b) pontírógéppel írott 15 lapnál;
 - c) cikkírásban középtávolsággal gépelt 6 oldalnál.
3. Egy szerző csak egy művel pályázhat.

VERS (KÖLTEMÉNY) PÁLYÁZAT

1. A pályaművek bármely műfajban írott versek, költemények lehetnek.
2. Témájukat és terjedelmüket a szerző választja meg, azonban a terjedelem ne legyen több 110—120 sornál.
3. A pályázatra 3 darab verset (költeményt) lehet beküldeni.
4. Mind a verses, mind a prózai munkák értékelésekor első, második, harmadik díjat adunk ki.
5. A pályázók külön jelige mellett verset és prózai művet is küldhetnek be.
6. A pályaművet tartalmazó borítékra, valamint a szerző személyi adatait tartalmazó másik borítékra a pályázó írja rá jeligéjét, valamint: „Irodalmi pályázat, vers”; „Irodalmi pályázat, próza”.
7. Az elbíráláskor csak olyan műveket vehetünk figyelembe, amelyek eddig nyilvánosan nem szerepeltek, sem nyomtatásban (beleértve szövetségi kiadványainkat is) nem jelentek meg.
8. A beérkező pályamunkák elbírálására irodalmi életünk jeles szakembereit kérjük fel.
9. A műveket a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége címére kérjük beküldeni. 1146 Budapest, Május 1. út 47.
10. A díjazott műveket folyamatosan közöljük az Irodalmi Értesítő és a Vakok Világa című folyóiratban.
11. Beküldési határidő 1982. augusztus 31.
12. Csak jól olvasható, hibátlan pályaműveket fogadunk el.
13. A pályamunkák díjazása az elmúlt évihez hasonlóan történik.

Kiss Mihály

(Az 1977. évi Irodalmi Pályázaton megosztott harmadik díjjal jutalmazott pályamű.)

VARGA KATALIN

Bumeráng

Az első felolvasás után az irodista még fiatal ember volt. Szerette a munkáját, hiszen még csak hatezer éve ült ebben az irodában, ősei is mindig csak irodisták voltak, éppen ezért nem is akart soha elkerülni innen.

Mikor az üveglapok felszáradtak, gondosan ellenőrizte a gépeket, és benyomta a munkakezdő gombot. Csak az után táplálta be magába tizenötezer évre elegendő kalóriaadagját, mikor a műszerfalon már megjelent a felírás: Találmányhivatal.

Az első ügyfél még majomszabású volt. Testét szőrzet borította, hátsó lábán nehezen egyensúlyozott, de a mellsőben hozott valamit: Geometria előtti tárgyat, melyről a gépeknek sem volt még fogalmuk.

— Ez kovakő, — magyarázta az ügyfél, — tüzet csihol vele a horda, mikor fázik, — s mancsával mutatta hogyan csihol tüzet.

Ekkor még alapfokán állt a technika. Az adatokat ember vette fel, és írásban táplálta be a gépbe. A kovakőre azonban még nem volt formula.

— Ez nem rám tartozik. — Döntött az irodista, és lenyomta az irányító gombot.

A futószalag megindult, s az ügyfelet a kovakővel együtt az Őstörténeti Múzeumba szállította.

Ezután tizenötezer évig nem történt semmi. Igaz, az Őstörténeti Múzeumban két ízben tűz ütött ki, de megoldódott ez is, mihelyt központilag betiltottak minden kovakövet. Lefagyasztás előtt mindent átvizsgált a népi ellenőrzés, az irodista emlékérmét kapott. A kitüntetést állva vette át, így tisztelgett beosztottjainak.

A jegesítés tervszerűen folyt le.

A második felolvasás után az irodista középkorú ember volt. Megszokta a munkáját, hiszen már huszonegyezer éve ült ebben az irodában.

Kegyelettel gondolt őseire, ezért nem látta értelmét annak, hogy bármikor is elkerüljön innen.

Amíg az üveglapok felszáradtak, gépiesen betáplálta magába tízezer évre elegendő kalóriaadagját, csak ezután ellenőrizte a gépeket és nyomta be a munkakezdő gombot.

A második ügyfél már emberszabású volt. Testén néhol már kiritkult a szőrzet, mellső lába is kézformájú volt, és a tárgy, amit hozott, mérteni alakzatra vallott.

— Ez balta, — magyarázta az ügyfél, — tüzelőt apríthat vele a horda meg segítség a szerzőkészítésben — és karjával mutatta miképp aprít vele.

Ekkor már észlelhető volt a technika fejlődése. A legutóbbi felolvasás korának találmányai igyekeztek megkímélni az embert a fizikai munkától. A gép beszédről rögzített minden adatot írásban is, de a baltára nem volt formulája.

Az irodista már óvatosabb volt, bonyolultnak találta az ügyet, s mert tudta, hogy ez nem rá tartozik, rátukmálta az osztályvezetőre.

Az osztályvezető ambiciózus volt. Megunta a munkáját, hiszen már hármezer éve ült ezen a poszton. Ősei mindedig feltalálók voltak, őt is csak egy véletlen üzemzavar miatt fokozták le ide az irodák alá. Éppen egy találmányról álmódott, ezért kapóra jött neki a balta.

— A baltán vezérlő gombnak kell lennie, — vélekedett az osztályvezető, — az vágószerkezetet hoz működésbe, mely magától szerszámokat csinál.

Betáplálta a tervrajzokat is, de a balta csak nem jött működésbe.

— Ez nem találmány. — Döntött az osztályvezető, és lenyomta az irányító gombot.

A futószalag megindult, s az ügyfelet a baltájával együtt az Őtörténeti Múzeumba szállította.

Ezután tízezer évig nem történt semmi. Igaz, az Őtörténeti Múzeumban egy ízben rongálást észleltek, de megoldódott ez is, mihelyt központilag betiltottak minden baltát. Lefagyasztás előtt gépekkel mindent átvizsgáltatott a népi ellenőrzés, az osztályvezető feltalálta az elektronikus derékszöget, az irodista törzsgárdajelvényt kapott. A kitüntetést ülve vette át, mert lábai elcsőkevényesedtek, hisz nem állt rájuk ezredévek óta.

A jegesítés tervszerűen folyt le.

A harmadik felolvasás után az irodista már öreg ember volt. Végezte a munkáját, hiszen már harmincegyezer éve ült ebben az irodában, de már haraggal gondolt őseire, és csak fáradtsága miatt nem törekedett arra, valaha is elke-
rüljön innen.

Mialatt az üveglapok felszáradtak, kinkeser-
vesen betáplálta magába ötezer évre elegendő kalóriaadagját, félálomban ellenőrizte a gépeket és nyomta be a munkakezdő gombot.

A harmadik ügyfél már csaknem ember volt. Testét nem borította szőrzet, sőt állatbőrbe bur-
kolta magát. Mellső végtagja az irodistát saját kezére emlékeztette, s a tárgy, amit fogott vele, már formásabb volt minden előzőnél.

— Ez bumeráng, — magyarázta az ügyfél, — állatot ejtethet el vele a horda, hogy megsüthesse, mikor éhezik. Ha nem találja el az állatot, visz-
szaesik az eldobás helyére, — s kezével hajító mozdulatot végzett.

Ekkor már csúcspontjára ért a technika fejlő-
dése. A legutóbbi felolvasás korának találmányai teljesen megkímélték az embert a fizikai mun-
kától. A gép már gondolatról rögzített írásban minden adatot, de a bumerángról nem volt for-
mulája.

Az irodista már ijedősebb volt, nem merte a nyugdíját kockáztatni, erejét meghaladónak ta-
lálta az ügyet, mely egyébként is már az osztályvezetőre tartozik. Ezidőtájt azonban már az osztályvezető is fáradékonyabb volt, kockázatos-
nak találta az ügyet, mely egyébként sem csak rá tartozik, így rátukmálta az igazgatóra.

Az igazgató gyakorlatias volt. Utálta a munká-
ját, hiszen már ezer éve ült ezen a poszton. Ősei mindig is csak igazgatók voltak, örökre lefokoz-
ták őket ide az osztályok alá, ő mégis magasabb-
ra akart jutni innen. Éppen egy tanulmányról álmodott, mely az emberréválásról szólt volna, ezért kapóra jött neki a bumeráng.

— A bumeráng, mivelhogy visszatér, az em-
ber első tökéletes gépe. — Így vélekedett az igaz-
gató. — A bumeráng így történelmi tárgy, és
adatok vannak betáplálva.

Gépbe gondolta, de a bumerángban nem talál-
tak betáplált adatot.

— Ez haszontalan találmány. — Döntött az igazgató, és lenyomta az irányító gombot.

A futószalag megindult, s az ügyfelet a bume-
ránggal együtt a Történelmi Múzeumba szállította.

Ezután ötezer évig nem történt semmi. Hogy a Történelmi Múzeumban se adódjon alkalom ve-
rekedésre, központilag már jóelőre betiltottak minden bumerángot. Lefagyasztás előtt minden gondolatot átvizsgált a gépi ellenőrzés, az igaz-
gató tanulmányt táplált be az automata anyagé-
pek emberréválásáról, az osztályvezetőt próba-
időre feltalálóvá léptették elő, az irodista nyugdí-
jaztatáskor az Aktaérendrend legfelsőbb foko-
zatát kapta. A kitüntetést géppel vetette át, mert kezei elcsökevényesedtek, hisz nem fo-
gott velük már évezredek óta.

A jegesítés is eltért a tervtől.

Ez már az évezred vége felé történt. A gé-
pekben üzemzavar kezdődött, mindenhová to-
vábbterjedt a járvány. Az idő egyre hidegebbre fordult, a jegesítés nem volt szakszerű, az embe-
rek az irodákban fáztak.

Az irodista még csak végelgyengülésben pusztult el. A vállalat saját halottjának tekintette, és légmentesen műanyagba zárva iktatta be az áramfejlesztőbe. Harminchatezer évig volt iro-
dista.

A jegesítést elhalasztották. A hideg gépek és a meleg gépek egymás után kerültek roncsste-
lepre. Az emberek kezdtek halálra fagyni, de tűzcsiholáshoz senki nem értett.

Az osztályvezető már a hidegtől pusztult el. A természet saját halottjának tekintette, és lég-
mentesen jégbe csomagolva iktatta be az anya-
föld mélyébe. Tizennyolcezer évig volt osztály-
vezető.

A jegesítés végleg elmaradt. Új gépeket kel-
lett volna csinálni, de az ember elcsökevényese-
dett, gondolkozni tudott, de tenni nem, s a baltát fel sem emelhetette volna.

Az igazgató nem akart elpusztulni. Ő még tu-
dott négykézláb vánszorogni, előkereste hát a bumerángot. Az üvegfalnak nekihajította, hogy kipróbálja, visszajön-e hozzá, az kitörte a fa-
gyott üveget és messzire kirepült a szabadba. Az igazgató is utána mászott.

Egy ősbarlangban húzta meg magát, s mert fogytán volt már a kalóriája, pótlására vadászni kényszerült. A jégkorszakot így vészelte át.

A legutolsó jégkorszak után egy kisebb Homo Sapiens család ütött a barlang végében tanyát. A nő tüzet csiholt, fia fát vágott, a férfi pedig vadászeszben állt, mikor az igazgató arra mászott.

— Micsoda állat, — újongott a férfi — ezt szükségletek szerint osztjuk el, — és elhajította a bumerángot.

Ettől pusztult el az igazgató, a család saját halottjának tekintette. Hetezer évig volt igazgató, s most részesült az emberréválásban.

— Nocsak! Ez megint valami újabb! Mi a frász lett? Megint kitört rajtad a világfájdalom? Már azt hittem, lassan helyrerázódsz és abbahagyod a hülye nyavalygást a kedves Deskéd után.

— Mit akarsz? Mert nem őrjögök a gyönyörtől, hogy ezekkel az unalomig ismert srácokkal kell együtt lennem, már rögtön Deskét vered a fejemhez? Nahát, ha tudni akarod, még ma is csak ő érdekel és amíg élek nem felejttem el.

— Hülye vagy... Ámbár... Ha rövid hajam alatt levő, még rövidebb eszem nem csal, akkor tavaly ugyanezt zöngicsélted Petiről, azelőtt Imréről. Vagy nem?

— Ha a suliban csak fele ennyire emlékeztél volna a leckére, most egyetemi tanár lennél, és nem gépíró! Fogd be már azt a ronda szádat, mert mindjárt nem megyek veled sehová!

De azért ment. Még hozzá annyira, hogy röpké fél óra múlva már mindketten ott ültek a presszóban, a Kati által „majmok”-nak nevezett srácok asztalánál. Azaz nem is ketten, hanem hárman, mert útközben összetalálkoztak Piri egyik gyerekkori barátnőjével, akivel tíz éve nem látták egymást, és a találkozás öröme Pircsi erőszakkal magukkal hurcolta.

Gitta nem akart menni, arra való hivatkozással, hogy ő a nagynénjéhez indult. De Pircsi nem ment le róla, és mint egy kullancs úgy ragadt rá.

II.

A srácok asztalánál heten ültek: négy fiú és a három lány.

Pircsit annyira elkapta a régi barátnő felbukkanása feletti öröm, hogy a többiekkel nem is igen törődött. Így azután csak futólag vette tudomásul, hogy a srácok között egy új is van. Épp csak végignézte, és félgondolattal regisztrálta: „Helyes krapek. Ki lehet?” Aztán amikor Gittát bemutatta a srácoknak, már le is foglalta magának teljes mértékben:

— Na, mesélj már szépségem! Mi lett belőled? Mit csináltál, amióta az érettségi bankett után elbúcsúztunk?

— Mit csinállok? Szerencsém volt, mert azt, amit szerettem volna: állattenyésztő vagyok, ag-

(Az 1978. évi Irodalmi Pályázaton megosztott harmadik díjjal jutalmazott pályamű.)

SZONDA KLÁRA

Fiatalok

— Kati! Kati! Jössz-e már? Meddig várjak még?

— Mit ordítasz, mint a fábaszorult féreg? Még nem vagyok kész! Gyere fel, amíg felöltözöm!

— Te hülye csaj! Azt mondtad, félőtre kész leszel! Már elmúlt öt, és mégse vagy kész. Mi a frászt csináltál eddig?

— Aludtam, ha tudni akarod. Na bújj be és ne morogj. Nézd meg inkább, milyen csini pulcsit vettem. Meg ezt a maxiszoknyát is megcsúszálhatod. Na, milyenek?

— Ejha! Jók, csak szerintem ez a sárga pulcsi nagyon vad lesz ehhez a méregzöld szoknyához.

— Az lehet, de az aranyzöke hajamhoz jól megy mind a kettő.

— Az lehet, de szedegesd már magadra őket és menjünk; már várnak a srácok a presszóban.

— Mit ugrálsz, kispofám? Ne izgulj, nem érdemes! Engem ugyan nem is érdekel az a majomhad. Uncsik!

ronómus. Elvégeztem a főiskolát és már öt éve egy nagy gazdaságban dolgozom.

— Jé!! Ez nem igaz! Te és az állattenyésztő? Hiszen úgy féltél a pókoktól, majd frászt kaptál!

— Szamár! Ki tenyészt pókot? Tehenészetben dolgozom.

— Ja... Az más! De a tehennek meg szarva van! Nem félsz tőlük?

— Nem. De azt úgyis hiába magyarázom neked. Inkább beszélj te magadról, veled mi van?

— Velem? Na... Erről nem nagyon van mit beszélni. Érettségi után négy hónappal férjhez mentem Sanyóhoz, tudod, ahhoz a nyurga szőke sráchoz, akivel két évig ugrattatok. Egy keserves esztendőt lehúztam mellette, aztán elváltunk, mert az volt a mániája, hogy tanuljak tovább, mint ő. Hát egy frászt! Már azt is alig vártam, hogy az érettségim túl legyek. Ő balra, én jobbra! Pá! Akkor elmentem dolgozni egy nagyvállalathoz. Most ott vagyok gépírónő.

— És ezek a barátaid?

— És? Talán neked nem tetszenek? Rendes srácok ezek!

— Igen? Na persze, te ismered őket nem én.

— Rendesek, na ha mondom! A szőke Zoli ugyan már két hónapja csak alkalmi munkás, mert a Darugyárban megpofozta a góré. Akkor kirúgták, de így még többet keres. Az a bogár hajú a Rudi, kontrás egy cigánybandában. Az a vörösszeplős bizisten nem tudom, hol dolgozik, de ennek még a bőre alatt is pénz van. Azt a negyediket még nem láttam, nem tudom, melyikkel jött, de amint látom, jóképű srác, csak nagyon komoly képet vág. A barátnőmmel, Kati-val van a legtöbb bajom, mert állandóan bög. Elhagyta a barátja, és most tombol benne a világfájdalom.

— Úgy?! Látom, mennyire el van keseredve szegény...!

Pircsi meglepetten kapta fel fejét az irónikus hangra, de attól, amit látott egyszerűen megdermedt...

Kati az új fiú mellett ült, egyik kezével annak a kezét markolta, másikban egy karcsú poharat forgatott, mely tele volt valami erős, fehér szesszel (eddig már három pohárral hajtott fel ebből).

Kati szeméből potyogott a könny, arca már kissé bárgyú volt az ital hatásától. Hevesen magyarázott:

— És akkor ott hagyott a bűdös disznó... Mert a férfiak mind bűdös disznók! De én akkor sem felejttem el, amíg csak élek. Érti?

— Értem. Már miért ne érteném? Nem felejteti el soha. De miért kell ezen sírni?

— Csak. Fáj a szívem érte... Igyunk hát! De mi a fenéért magázlak én téged? Szervusz! Várj! Itt az én poharam, te meg add ide a tiedet. Na, szia!

— Mi baj, cicababa? Mit rücskölsz úgy? — így Zoli. A vörös nagyot röhögött:

— Ne itasd az egereket, kisanyám, mert a haverom nem csípi a bögös tyúkokat!

— De ha az a Disznó Deske elhagyott?!

— Akkor se dől össze a világ, na! Megmondtam még otthon, hogy észnél légy! Már az egész presszó téged bámul!

Ez ugyan nem volt igaz, mert a kutya sem törődött velük, de Pircsi rettentően szégyellte magát Gitta előtt. Már látta is annak szemében megcsillanni azokat a gúnyos kis szikrákat, amik akkor szoktak megjelenni, ha a lánynak nagyon nem tetszett, de sem nem nevetetett, sem nem kiabálhatott miatta. Tekintete véletlenül összeakadt egy pillanatra az idegen fiatalember tekintetével. Annak a szemében is gúnyt látott, de a tetejébe még megvetést is. Gittának most már végleg felfordult a gyomra! „Pfuj! Még ilyet! Mit csinál ez a liba? Itt bög egy férfiért, és akkor már a másikat fogja! Na, nekem ebből elég volt!” Felugrott:

— Ne haragudj, Pircsi, én már megyek, mert tudod, hogy tulajdonképpen a nagynénémhez indultam, te rángattál le erőszakkal a villamosról! De ha akarsz, még holnap találkozhatunk délután a Szigeten a romoknál, mert holnapután reggel hazautazom.

— Jó Gittukám, ott leszek ötkor. És ne haragudj ezért, ami most itt van... hidd el, rendes csaj a Kati...!

— Látom... De ez nem is érdekel! Sietek. Szervusz! Isten velük!

Már ment is, vissza sem nézve, magasra tartott fejével, a céltudatos, egyenes jellemű emberek határozott lépteivel.

Az új fiú sajnálkozva tekintett utána: „Kár, hogy elment. Ezzel szívesebben foglalkoznék, mint ezzel a szédült macskával... De egy metre ez is jó lesz!”

— Na, kispofám, nem is figyelsz arra, amit mondok?

— Mi? Dehogynem! Mit akarsz?

— No, látod, hogy nem figyeltél? Azt kérdeztem, mi a neved? Még semmit sem tudok rólad, pedig helyes hapsi vagy, és ha azt a pizsok Deskét el tudnám felejteni, biztosan veled járnék.

— Igazán? Na, mit akarsz tudni rólam? Miklós a nevem. Asztalos Miklós. De nem asztalos vagyok, hanem villanyszerelő. A GANZ—MÁVAG-ban, de a jövő héttől már az ürgédi állami gazdaságba megyek dolgozni. Na, mit akarsz még tudni?

— A javát nem mondtad. Nős vagy?

— Nem mindegy az, ha te úgyis Deskét siratod? De ha nős lennék, nem volnék most itt.

— Na bumm! Attól még lehetnél! De persze így sokkal jobb! Csak kár, hogy már te is elmégy. Miklós! Ajaj, de marhakomoly neved van. Tudod mit? Én majd Mikinek hívlak, jó? Mondd csak, hány éves vagy? Mert, hogy olyan gyerekképed van!

— Huszonnyolc éves vagyok. Na, kell még valami? — A fiú hangja már érdes és türelmetlen volt.

— Kell! Rendelj még egy vodkát, jó?

A fiú rendelt mindnyájuknak. Ittak. A hangulat emelkedett. Kati már a tartózkodás utolsó morzsáit is elhagyta.

Éjfélkor távoztak és Kati úgy csüngött a Miklós karján, hogy letépni se igen lehetett volna. A presszó előtt már várta őket a telefonon rendelt taxi. A többiek Pircsivel együtt elköszöntek, és mentek a villamosmegállóhoz. Csak Kati és Miklós ültek be. Kati azt mondta:

— Menjünk hozzám, a háziak elutaztak, üres a lakás!

— Nekem aztán tökmindegy, hová megyünk.

— Jaj, te arany pofa! Ezt szerettem meg benned, hogy ilyen vagy! — Azt azonban, hogy milyen, elfelejtette megmagyarázni. Ahelyett inkább vadul kapta át a fiú nyakát, és mohón a szájába mart.

III.

A szigeti romoknál, egy padon ülve Gitta várta Pircsit a megbeszélrt időben, másnap délután. Már fél ötkor itt ült, mert szerette ezt a szép környezetet és valahányszor Pestre jött, felkereste ha csak tehetete.

Kezében egy Ady-kötettel ült, de nem olvasott, csak nézelődött. Gondolatban végigfutott az utóbbi napok eseményein. Amikor a tegnapi presszóbeli déltuánhoz ért gondolatban, elfintorította az orrát. „Na, az is egy lány! Biztosan megfogta azt a fiút. Jóképű gyerek, de az sem lehet különb, mint a többi. Micsoda társasága van ennek a Pircsinek! De jöhetne már igazán!”

Pár perc múlva megcsikordult a kavics az ösvényen, de a várt barátnő helyett magas férfi jött felé. Gitta ránézett, és elképedve ismerte fel a tegnapi, presszóbeli ismeretlent. „Hogy kerül ez ide, és mit akar?!” Könnyedén meghúzta a lábánál heverő kutya pórázát, mire a szép, szürke farkas felült és kérdőn nézett rá: „Mi baj?” Gitta is csak a szemével válaszolt: „Még semmi, csak vigyázz!” A férfi ekkorra ott is állt mellettük:

— Kezétcsókolom. Elnézést, hogy megszólítottam, mert nem tudom, hogy megismer-e? Tegnap együtt voltunk az Ibolya Presszóban.

— Téved, mert nem együtt voltunk, csak maga is ott volt, amikor én a barátnőmmel oda mentem.

— Kérem, ha ilyen precízen fogalmaz, legyen így! Hölgyekkel nem vitázom. Leülhetek?

— Nem. Várok valakit!

— Tudom. Pircsit. Épp azért jöttem, mert az ő üzenetét hoztam. Kéri ne haragudjon, de ő nem jöhet, mert tegnap elfelejtette a nagy örömben, hogy ma délután egy fontos értekezletre kell kísérnie a főnökét, ne haragudjon. Engem küldött maga helyett.

— Úgy?! Na ez kedves, és főleg jellemző Pircsire. Ám fölöslegesen fárad, mert egy keveset vártam volna, és ha nem jön, legfeljebb elmegyek.

— De így nem kell elmennie, mert itt vagyok én helyette.

— Igazán, maga? Aztán mit képzeltek maguk? Én is a szőke baba vagyok, akinek mindegy, kivel van?

— Kérem, ne így fogja fel, mert nem gondolt erre senki!

— Nem érdekel, ki mit gondolt, de az ábra ezt mutatja! Mondja meg Pircsinek hogy ezt azért nem hittem volna róla. Ha neki megfelel mindenféle társaság, hát nekem nem!

— Kérem, miért sérteget? Elhiszem, hogy haragszik Pircsire, de ez nem jogosítja fel arra, hogy engem sértegessen, mikor még nem is ismer. Még a nevemet sem tudja!

— Nem is akarom. Sértegetni sem fogom tovább, mert már itt sem vagyok!

Gitta felpattant, és a haragtól pirosan, köszönet nélkül elrohant, nyomában a kutyával. Pillanatok alatt eltűnt az ösvény végén, még egyet villant a kanyarban a piros ruhája és vállraomló fekete haja, aztán oda lett, mintha soha itt se lett volna . . .

Asztalos Miklós ott maradt a padon ülve, a meglepetéstől és a haragtól megmerevedve. Erre nem számított! Ő valóban azt hitte, hogy abban a társaságban, amelyikben tegnap volt, minden lány egyformán megkapható. Kati viselkedése után nem is gondolhatott mást. Mert ő épp úgy nem ismerte, mint a többieket. Véletlenül került közéjük a szőke Zoli révén, akivel egy albérletben lakott, és néha szórakozni is elment vele.

Na, ezt jól megcsináltam! Adta büszke kis bestia! — mormolta maga elé. A tegnapi kéretlen siker után bosszantotta a mai kudarc, annál

is inkább, mert ez a lány már tegnap is sokkal jobban tetszett neki, mint a szőke, mert annak csak a haja volt igazán szép. De emebben már az első pillantásra volt valami ragyogó szépség.

A szőke azonban úgy csapott rá, mint a karvaly, és nem is tudott tőle szabadulni reggelig . . . Hű! Micsoda éjszaka volt! Miklós nem ijedős, de ezt a tombolást már ő is sokallta! Reggel alig várta, hogy elmeheessen, mert a gyomra már nagyon kevergett . . .

Amikor otthon kialudta magát, eszébe jutott a másik lány. Jó lenne találkozni vele! Na de hogyan? Megvan! Ma délután ötkor a szigeti romoknál Pircsivel. Ezt véletlenül hallotta meg, amikor azok ketten búcsúztak. Nagynehezen rávette Zolit, hogy csalja el magával Pircsit valahová, mert ő akar elmenni a romokhoz.

Na, most itt van! De minek? A lány felhúzta az orrát és elszaladt. Megjátssza magát, vagy valóban más mint a többi? Ezt persze már sose tudja meg. „Egye meg a fene az egészet! Ez az én formám!” Menjen megint a szőke csajhoz? Brrr! Oda többé nem!

Fel akart állni, de ekkor pillantása egy, a földön heverő tárgyra esett. Felvette. Piros vászonkötésű könyv volt. Húha! Ezt a lány ejthette el, amikor elszaladt. Ady versek. Belelapozott.

A kötet közepén egy felszakított, üres boríték volt, ez a könyvjelző. Izgatottan olvasta a címet: „Nagy Brigitta, Ürgéd, Vadász utca 10. szám.”

A fiú örömeiben nagyot füttyentett:

„Megvagy, madárkám! Na, ezt a szerencsét! Én is ürgédi lakos leszek! Elviszem neki a könyvet, aztán majd meglátjuk!”

egészségügy

DR. GÖNCZI ALADÁRNÉ

A középkor orvostudománya Európában

(II. rész)

Bár a középkort a történetírók általában „sötét középkornak” is szokták nevezni, melyben annak ellenére, hogy a beteg emberek nagy része elsősorban miszticizmustól, varázsigéktől, imáktól és csodáktól vártak gyógyulást, azért a gyógyászatban a múltban elért tudományos

eredmények nagy részét megőrizve, újabb élettani és kutatási formák is megszülettek. (Miszticizmus görög szó, lényege a rejtélyesség keresése, a „természetfeletti” jelenségek vallásos elképzelése és kutatása.)

Az orvostudomány fejlődésében nagy lépést jelentett a 13. század ele-

jén a Padovai Egyetem megnyitása. Sok tanulni vágyó külföldi orvosjelölt képezte itt magát, köztük számos magyar ifjú is. Az orvostudomány fejlődését megalapította a tanítás skolasztikus, dogmatikus beállítottsága. (A skolasztika szó értelme a következő: nem tapasztalat, hanem az ész, ok és tekintély alapján álló filozófia.) A dogma görög szó, melynek értelme a következő: parancsolat, szabály, törvény; a keresztény felfogás szerint természetfeletti igazság, vagy isteni kinyilatkoztatás, mely a tudományos vizsgál-

lattal szemben megfellebbezhetetlen. A régebbi téves anatómiai (bonctani) és élettani megállapítások kritika nélküli elfogadása és az önálló kutatások végzésének akadályozottsága miatt sajnos még sokáig fennmaradt több régebbi téves megállapítás. (Élettan a természettudománynak az az ága, amely az élő testben végbemenő folyamatokat tanulmányozza fizikai és kémiai vizsgálatok alapján.) A középkori orvostudomány Hippokratész és Galenus tanai alapján állt. Szerintük négy testnedv szabályozza a szervezet működését: ezek a vér, a nyák, a fekete és a sárga epe. Ha ezek egyensúlya megbomlik, akkor megbetegszik az ember. A gyógyítás célja tehát a megromlott testnedveknek a szervezetből történő eltávolítása volt, amit hashajtással, érvágással, köpölyözéssel próbáltak elérni. A köpölyözést oly módon végezték, hogy a bőrt felsebezve szívó hatású felmelegített üvegharangocskát tapasztottak rá nyomással, amely vérbőséget okozva szívta ki a vért. Ezt az eljárást váltotta fel később az élő vérszívó gyűrűsféreg, a pióca alkalmazása. A testnedvhajtó eljárásokat némelykor oly nagy mértékben alkalmazták, hogy a beteg belehalt a kezelésbe. A gyógyszeres kezelést változatosabbá tette az arab alkímia Európába való elterjedése. (Alkímia a vegytan görög nyelvű ókori elnevezése, amely ma már csak a későbbi középkori aranycsinálási próbálkozásokra használatos.) Az alkímia productumai eleinte csupán a gyógyszeres kezeléseket szolgálták, később más célokra is felhasználták őket. Királyok, főurak alkímistáikkal készítették olyan mérgeket, amelyeket ételbe, italba keverve az ellenfelek meggyilkolására használtak fel. E célból főként a színtelen arzént alkalmazták, melyet annak idején még nem tudtak kimutatni a mérgezett egyén holttestéből. Nagyon sok csaló volt, aki a minden betegség gyógyítására alkalmas „bölcsök követ”, vagy a fiatalító hatású „élet vizét” különböző állati, növényi és ásványi anyagból kotyvasztották össze és mint varázserjú szereket árulták, köztük olya-

nokat is ajánlva, melyek szerintük mérgezés ellen is védelmet nyújtanak. Az alkímisták legfőbb célja végül a mesterséges aranycsinálás felfedezése volt, ami még több csalót juttatott pénzhez, vagyonhoz. Az orvostudományba bekapcsolódott később a csillagjósolás, az asztrológia is. A csillagok állásából következtettek a betegség kimenetelére és a szükségesnek tartott orvosi beavatkozások időpontjára, valamint a kezelés módjára és a gyógyszerbevitel hatásosságának megfelelő napszakban történő alkalmazására. Emellett az emberek életének folyását jó pénzért horoszkópok segítségével jóslták meg az udvari csillagászok. (Horoszkóp görög szó, magyarul óranéző, átvitt értelemben az egyén jellemére és jövőjére vonatkozó tudósítás és jóslat elkészítése annak alapján, hogy az illető születése pillana-

tában milyen volt a csillagok és bolygók állása. A horoszkópizálás nélküli a tudományos alapokat, ennek ellenére még jelenleg is sokan hisznek benne.)

A középkorban úrrá lettek a babonák, az emberek hittek a boszorkányok, ördögök, varázslók létezésében. Az idegbeteg, hisztériás egyének mindinkább elszaporodtak. A tömeghisztériák időnként örvongó menetek alakjában jelentkeztek, melyeket ördögűző szertartásokkal, vagy egyéni drasztikus kezeléssel (ütlegelés, hideg vízzel leöntés stb.) igyekeztek gyógyítani. A boszorkányétegetések és inkvizíciók (kínvallatások) nagyon megviselték az áldozatok hozzátartozóit is. A boszorkányok üldözése sajnos csak a 18. században szűnt meg.

(Folytatjuk)

NÉMETH TAMÁS

Vendégünk a pszichológus

A „Látássérültek Baráti Köre”-nek első rendezvénye

Az egyesületi élet felpozícionálásán munkálkodó emberek fő problémája a tagtársak aktivitásának felélesztése, az ügyünk iránt érdeklődő sorstársak közösségének összekovácsolása. Erre történik kísérlet a „látássérültek baráti köre” nevű csoportosulás létrehozásával. Az egy esztendeje alakult „Szellemi Dolgozók Klubja” önálló működését megszüntetve, beleolvad a „baráti kör”-be. A végső cél ugyanis azonos: hasznos együttlét, melyben az egyes ember szellemileg gyarapodik, felfrissül, látóköre és kapcsolatai kibővülnek.

Az első találkozásunkra ez év február 28-án került sor. A rádióműsor előfizetőinek küldtünk ki meghívót, melyben Dr. Pálhegyi Ferenc pszichológus könyvismertetését hirdettük meg. A „Látás nélkül meghódított világ” c. könyvecske szerzője, dr. Pálhegyi Ferenc, már 24 éve dolgozik a látássérült ember egyre jobb megismerésén. 1958-tól tizenkét éven át tanított a Vakok Általános Isko-

lájában, miközben töretlen buzgalommal folytatott lélektani kísérleteket, kutatásokat, tanulmányokat. 1966-ban pszichológusi oklevelet szerzett, két évvel később egyetemi bölcsészkarai doktorátusát „A vakok tapintásos észleléséről” szóló értekezésével szerezte. Az a kérdés foglalkoztatta, milyen átrendeződések útján jöhet létre az egyensúly az észlelésben és a fogalmak tartalmában, vizsgálta a vak gyerekek problematikáját pszichológiai szempontból. Tapasztalatait cikkeiben, főiskolai jegyzetekben publikálta. Érdeklődése fokozatosan a sérültek érzelmi élete, feszültségtűrése, társas alkalmazkodása felé irányult. „A fogyatékosokból fakadó frusztráció” témával nyert felvételt ösztöndíjas aspirantúrára a Gyógypedagógiai Főiskola Pszichológiai Tanszékére. Itt kap 1973-ban adjunktusi, 1975-ben docensi kinevezést. A főiskola oktatója, személyiséglélektant, a látásfogyatékosok pszichológiáját adja elő,

kb. 40 publikációja jelent meg magyar és idegen nyelveken. 1976-ban kandidátusi tudományos fokozatot nyert el. Dolgozatának címe: „A látássérültek alkalmazkodása frusztrációs helyzetben”. A rokkantak nemzetközi éve alkalmából megjelent könyve a „Látás nélkül meghódított világ” — ismertetésére gyűltünk össze.

Örvendetes tény, hogy a meghirdetett író—olvasó találkozóra oly sokan jöttek el, hogy az eredetileg kijelölt előadóterem kicsinek bizonyult. Átvonultunk a II. emeleti nagy kultúrterembe, az elhelyezkedés után feszülten vártuk a fejleményeket. Előadónk bizalmat sugárzó egyénisége csakhamar oldott hangulatot eredményezett. Mivel a szóban forgó könyvet keveseknek sikerült elolvasni (az előadás időpontjában még sem Braille-, sem hangoskönyv nem készült) általános emberi oldalról közelített dr. Pálhegyi Ferenc a „vakok pszichológiájához”. Azért tettem idézőjelbe, mert ő is csak idézőjelben ismerte el a megfogalmazást. Személyiségek vagyunk, mindannyian egyedi lények. Meghatározónk elsősorban az, hogy Emberi Lény, nem pedig sérültségünk. Ennél a kérdésnél időzve, roppant fontos tanulságot tett előttünk nyilvánvalóvá a professor.

Az állat, készen jön a világra, sorra „sínre van téve”. Az ember születése után mintegy sík mezőre ér, sokfelé elindulhat. Bár látszólag egy kisgyermek elesettebb, hosszú tanulási fázisok után jut készségei kibontakoztatása révén erre a fokra, ezen a fokon SZABADSÁGA van és nagyfokú RUGALMASSÁGA AZ ALKALMAZKODÁSBAN. Ennek óriási jelentőségét ki kell hangsúlyoznunk. Egy állat, ha alapvető érzékelési funkciója megsérül, elpusztul. Egyedül az ember képes átrendeződni. Mozgósítani minden energiáját. Megnövekedett aktivitással pótolja a többi érzékszerv a sérültet.

Ez az átrendeződés nemcsak fizikai értelemben megy végbe. S ez még lényegesebb.

Ha egy embert meg akarunk ismerni, megérteni annak lelkivilágát,

— figyelembe kell vennünk gyermekkorát, a kultúrát, amiben felnőtt, döntő élményeit, tanulmányait, azt, hogy kik között él, milyen érzelmi légkörben, milyen az értékrendszere. Ha ezt a vakember esetében vizsgáljuk, ugyanezt az utat kell végigjárjunk. Mert a vakember értékrendszere, világképe, viselkedési normája, gondolkodásmódja végül is nem attól függ, hogy NEM LÁT!

Ez egy súlyos teher, amihez alkalmazkodnia kell. És hogy ezzel a ténnyel hogy bánik — ettől függ sorsa. Nem roppan bele, ha elfogadja, együtt él vakságával, plusz erő kifejtéssel alkotó módon megvalósítja önmagát.

Dr. Pálhegyi hasonlatával élve: „Egy vitorláshajót a szél fel is boríthat, míg ha a szelet ügyesen vitorlába fogják, repülhet tőle a hajó!”

Komolyan meg kell küzdeni, hogy elfogadjam magam olyannak, aki vagyok. Néha krízis folyamat. „Identitás-krízisnek” nevezik szaknyelven az én-azonosság problémáját. Ki is vagyok én? Hol a helyem? Mi lesz belőlem?

A helyes énkép kora gyerekkortól a társadalom, a környezet hatására alakul ki. Életünk örökös viszonyulás a többiekhez. Hogy milyen vagyok éppen? „Szociális tükröt” tart az egyén elé környezete, bele kell nézni. Énképünkbe beépül mindaz, amit következetesen hallunk. Az ép személység kialakulásának alapvető fontossága a bizalom légköre. Az, hogy az egyént nem korlátozzák szabadságában, nem gátolják szóban, sem magatartásformában.

A fokozottan gátolt egyén először túri, majd megszokja az örökös függést, énjébe épül: „én örökké rászorulok valakire, függök százféle apróságtól”, bizonytalan, tunya, esetleg örökösen zsörtölődő, szorongásos lesz. Maga is szenved állapotától. Ilyenkor kellene az a bizonyos „belső átrendeződés”! Veszélyes az „én már csak ilyen vagyok” — álláspont. Ez a lelki sérültség jele, amiből megkéne akarunk gyógyulni. Ha eddig tuskés voltam, megpróbálok kedves lenni. Teszek valamit, megküzdök magamért. Most kell energiámat ak-

tivizálnom. Tudok szeretetre méltó ember lenni. Azért a belső harmóniáért, az életadta pici örömeikért megküzdeni.

Nehéz dolog a vakembernek azonosulni egy olyan képpel: nem látok, mikor a társadalom nagy része lát. Szembesülni legnagyobb lelki problémámmal. El kell fogadnom, mert nem lehet változtatni rajta. Együtt kell élni vele. Persze, hogy nehezebb, mint másoknak. Jellem kérdése, egyénileg változó, hogy mennyire. Másféle az életvitelünk, másféle érzelmi gondjaink, munkahelyi problémáink, társas kapcsolataink, és ezer más függvénye van az elfogadás nehézségének.

A lényeg: bensőnkben kell rendet teremteni!

„Nagyon fontos, hogy saját belső egyensúlyának biztosításában a vak ember maga is aktívan részt vegyen. Tudatosan, összeszedetten szembenézzen korlátaival, mozgósítsa Énerőit. Ez az útja annak, hogy vakon is teljes életet éljen, megvalósítsa önmagát.” (Dr. Pálhegyi könyvéből.)

Természetes emberi légkörben bontakozik ki a kreativitás, az önmegvalósítás. És ne csak művészi teljesítményekre gondoljunk! — figyelmeztetett a szerző. Mindenkinek meg kell keresnie azt az egyedül őrá szabott feladatot, amiért a világra született. S ha megtalálta, belső egyensúlyát találta meg. Neves amerikai pszichológus mondását idézte bátorításul Dr. Pálhegyi Ferenc. Humoros, de igen találó mondata Maslownak: „Egy jól sikerült leves kreatívabb teljesítmény, mint egy közepszerű festmény.”

A lelki egészség szempontjából az a legfontosabb, hogy elfogadó, melléálló környezet, „emberré vált emberek” vegyék körül a vakembert.

Az előadás után a kérdések özönével árasztották el Dr. Pálhegyi Ferencet az érdeklődők. A kérdésfeltevések izgalmasak, tárgytorőkek néha kifejezetten „meredekek” voltak. Szóba került: a látás hiánya mellett pusztán verbális fogalomalkotás, a verbális fogalomalkotás és e tartalmak valóságértéke közti különbség, a látáshiány miatt verbális

(Folytatás a 19. oldalról.)

úton szerzett intelligencia, a jellemformálás, esetleges deformitások, a nevelés kérdése, iskolai problémák. Felvetődött az aktivitás-passzivitás kérdése is, elég „forró” módon, — meg kellene találni általános iskolai szinten azt a manuális készségfejlesztést, ami valóban kreatív lenne. Elvetni a hagyományos kefe-seprű szakmák tanítását, és helyette a mai élethez igazodó, sikerélményt adó foglalkozásokat bevezetni.

Kötetlen beszélgetés körében elhangzottak bírálatok is, dicsérek is a gyógypedagógusok, nevelők munkájáról. Őszinte óhaj mutatkozott a minél több képzett, a vakügyet belülről, a vakok oldaláról segítő szakember képzésére.

Pozitív példa volt az előadáson résztvevő négy vakszakos pedagógusjelölt puszta jelenléte is. És legfőképpen az a megnyerő szelídséget, szinte mindentértő, bölcsességet sugárzó EMBERSÉG, ami az előadóból dr. Pálhegyi Ferencből áradt.

Sok szó esett az elröpült három óra alatt „empátiáról” — beleérező képességről, amivel ember ember-társán segíteni tud. Aki ezt az előadást és az azt követő beszélgetést végigélte, óhatatlanul is hatása alá került ennek a nagytudású, rendkívüli személyiségnek. Bizonyos dolgokat el sem kellett magyaráznia, miközben hallgattuk, maguktól oldódtak a problémák, maguktól rendeződtek helyre gubancok, nyugtalanító kérdéseink magunkban lelték válasza. Megéltük az empatia gyógyító erejét.

„Jó csak a boldog ember tud lenni.” — volt egyik meglepő mondása dr. Pálhegyi Ferencnek — „az lesz gonosz ember, aki szenved.”

A vakság megterhelő tény, nagyobb erőfeszítés kell, hogy meghódítsuk az életet, kiegyensúlyozott, boldog emberek legyünk. Lusseryan, vak francia irodalomtanár önéletírásának befejező sorait kaptuk útravalónak: „Az öröm nem kívülről jön, hanem bennünk van, bármi érzelem is bennünket. A fény se kívülről jön, hanem bennünk van, még akkor is, ha nem látunk.”

Ki az öreg? Illés Sándornak a Magyar Nemzet február 21-i számában közölt kitűnő, de erősen férfiközpon-tú vezércikke gondolkodtatott el. Vajon mikor kezdődnek öregedni a nők?

Semmi esetre sem a nyugdíjazással. A férfi, ha nyugdíjazták, kevés kivétellel elveszettnek, kisebbrendűnek érzi magát. Jó idő eltelik, míg kialakítja új életét. Ezzel szemben a legtöbb asszony — legyen fizikai vagy szellemi dolgozó — talán a vezető pozíciókban dolgozók kivételével — örül, ha lerázhatja a mindennapi munkaidőt. A nő sohasem lesz munkanélküli, mindig talál otthon tennivalót, főleg a gyakorló nagymamák.

Sokan megírták az öregedő nő lelkiállapotát. És az az érdekes, hogy mindenki számára, aki az öregedésről ír, néhány évvel későbbben kezdődik az öregkor, mint ahány éves ő maga.

Tolsztoj a Háború és békében vagy a Karenina Annában nagyon aprólékosan, finoman jellemzi hőseit. Bármelyiküket megismernénk az utcán. Így ismerjük meg a Karenina Annában Dollyt, ezt az „elnyűtt, öregedő, már nem is szép” asszonyt, akitől a következő oldalon kiderül, hogy mindössze 33 éves.

A múlt században balzaci kornak nevezték a már-már hervadó, de még szerelemre éhes harmincéves asszonyt. Azután Karin Michaelis dán író nő megírta az annak idején merész és nagy sikerű művét: A veszedelmes életkort. Hősnője, az öregedő asszony, 40 éves. Erdős Renée a maga korában bestseller író nő, megírta a Csendes kikötő című regényében az ifjúságtól búcsúzó, utolsó szerelmét élő asszonyt, aki ötvenéves.

Napjainkban hála a fodrászoknak, szabóknak, kozmetikusoknak, fogorvosoknak, és nem utolsósorban az egészségesebb életmódnak, az „öreg-asszony” valahol a 80-nál kezdődik.

Természetesen a másod- és harmadvirágzashoz nagyon sok ízlés és önmérséklet kell. Csathó Kálmán szerint a „szép öregasszonyok helyét rozoga csitrik foglalták el”.

Ma korán házasodnak a fiatalok, és ezért a nagymamák sem öregek. „Bizony már nyugdíjban vagyok, sajnos” — mosolyog szerényen a jó

külsejű 66 éves nő, aki esetleg eljár a Négy Évszak rendezvényeire — ha szerencséje van tíz évvel fiatalabbnak nézik.

Eszembe jut Zsuzsa néni, a tiszaroffi öreg parasztasszony, aki emígyen vélekedett: — Az asszonynak csak meggyün az esze öregsígre, de a férfi, amíg egy kerikvágást át tud lépni, addig mindig eszi a fene a nők után.

Fiatal marad, aki nem szűkül be csak a háztartás robotjába. Aki érdeklődéssel figyeli a világ dolgait, foglalkoztatja az agyát, egészségesen él, sportol vagy legalább sétál, úszik. A test, sajnos, mégis öregszik, de a lélek ereje, vidámsága legyőzheti a test gyengeségét. Felebarátnőinkkel ne csak betegségről, gyógyszerekről társalogjunk.

A világ összeszűkül, de látóhatárunk kitágult.

Régen egy negyvenéves parasztasszony fekete kendős öreg volt, elmaradott a világtól. Ma? Negyvenötvenéves korában ő a téesz támasza: tévét néz, rádiót hallgat, szép fogsora van, és ha kiüregszik a munkából, akkor is megbecsült családtag, hiszen nyugdíjat kap. Libatömés után beül a presszóba egy duplára.

És a sex? Antonius imádta az öregedő Kleopátrát, a Napkirály kitarított az idős Madame de Maintenon mellett. Josephine szép sem volt, fiatal sem volt, mikor Napóleon még mindig jobban szerette, mint a politikai házassággal magához kötött Mária Lujzát. A windsori herceg — VIII. Edward — odadobott egy világbirodalmat egy ötvenéves asszonyért.

De hát hol a határ? Közismert Ninon de Lencios-nak a híres kurtizánának a mondása. Nyolcvanéves korában valaki megkérdezte tőle: meddig érdekli a nőket a szerelem? A rizsporos parokás Ninon mosolyogva felelte: „Azt kérdezze meg olyantól, aki idősebb nálam.”

A hetvenedik évét meghaladott Mistinquett-nek Párizsban még nagy sikerei voltak a színpadon. De gondoljunk csak a mi Honthy Hannánk-

GERDELICS FERENC

Az önálló közlekedésről

Minden embernek szüksége van arra, hogy függetlennek érezze magát, és ne legyen állandóan mások segítségére utalva. A vak ember kétségtelenül nagy feladatot vállal, amikor önállóan részt vesz a közlekedésben. Ez valóban nehéz, de fokozatos gyakorlással, ésszerű óvatossággal, megfelelő helyismerettel megoldható.

Alapkövetelmény az, hogy erős akarattal ki kell fejleszteni azokat a készségeket, amelyek birtokában minimális feszültséggel vállalható az

önálló mozgás. Nagyon fontos a jó helyismeret, melynek körét fokozatosan szükséges bővíteni. Ez eleinte lehet a szoba, a lakás, a lakóhely közvetlen környezete, később a bevásárlásra, sétára szolgáló terület, majd a munkahelyre vezető útvonal. Ha a biztonságot komoly gyakorlással fokozatosan elérjük, már vállalkozhatunk az ismeretlen területek felfedezésére is. A járásra nemcsak azért van szükség, hogy munkát vállalhassunk, de közvetlenül egészségi okokból sem nélkülözhetjük a kisebb-nagyobb sétákat.

A helyismeret szempontjából nagyon sokat segítene, ha rendelkezésre állnának domború térképek.

A bot, a vakvezető kutya nagyszerű segítője a vak embernek. Reménykedhetünk abban, hogy az elektronika új segédeszközöket kísérletez és fejleszt ki a látássérültek számára. Erre vonatkozólag egyre több hírt olvashatunk a sajtóban, de sokat segíthetünk magunkon, ha fokozottan támaszkodunk a hallásunkra is. Az akusztikus tájékozódási készség kifejlesztése nagyon fontos, ez természetesen csak ott alkalmazható, ahol az akadályokról visszaverődő hang érzékelésének megvannak a feltételei.

Az ismeretek elsajátítása azonban sokkal eredményesebb lenne, ha közvetlen előadásokon és gyakorlati bemutatókon foglalkozhatnánk az önálló közlekedéssel. Ugyanis az újságcikknek szűkre szabott keretei nem teszik lehetővé a téma részletes kibontását. Megfelelő érdeklődés esetén rendszeres időközönként kislelétszámú csoportokkal — úgy vélem — eredményesen foglalkozhatnánk az önállóság fejlesztésével. Ez még azoknak a tagtársaknak is fontos lenne, akik vakvezető kutyát kívánnak igényelni, mert a kutyával történő közlekedés is bizonyos mozgáskészséget követel.

Az tény, hogy azok, akiket az élet rákényszerít, így vagy úgy kisebb-nagyobb feszültséggel, de részt vesznek a közlekedésben, tehát bizonyos gyakorlatra tesznek szert. Nem mindegy azonban, hogy mennyire képes az ember oldottan feszültség nélkül vállalni a közlekedést. Megjegyzendő, hogy az önálló helyváltoztatást nap mint nap gyakorolnunk kell ugyanúgy, mint ahogy a sportoló is csak úgy képes a jó eredmények elérésére, ha rendszeres edzésben van.

Kérjük olvasóinkat, amennyiben úgy érzik, hogy az ilyen foglalkozásokra szükség van, jelezzék ezt a Vakok Világa szerkesztőségének. Megfelelő érdeklődés esetén mindenképpen törekedni fogunk a rendszeres közlekedésoktatás megszervezésére.

HUBAY BERTALAN

A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL
KÖZLEKEDŐK
SZAKCSOPORTJÁNAK
HÍRADÓJA

Árnyékos oldal

Szakcsoportunk rovatában az elmúlt év során sok cikket, hírt olvashattunk hazai és külföldi vakvezető kutyák és gazdáik életéről. Derűs történetek, hasznos jó tanácsok, oktatással kapcsolatos hírek mutatják be a vakvezető kutyák jó tulajdonságait, hasznosságukat. A hozzáink intézett sok levél, kérdés arra készítetett minket, hogy beszéljünk a dolog árnyékos oldaláról is.

Minden kutyatartó tudja, még, ha egy „közönséges” házőrző kutyáról legyen is szó, amely kint lakik télen nyáron és esetleg napokra is magára hagyható, nemcsak annyi törődés van vele, hogy inni, enni kell neki adni. Fokozott mértékben jelentkezik ez egy vakvezető kutya esetében, hiszen a mi kutyáink mindig mellettünk vannak szolgálatban, otthon és házonkívül egyaránt. A kutyának, éppúgy, mint az embernek megvannak a maga jó és rossz nap-

ra vagy az alkotó nők közül Várnai Zsenire, Lesznai Annára, a 99-ik évében teljes szellemi frissességben eltávozott dr. Dienes Valériára vagy a még mindig alkotó 97 éves Dénes Zsófiára.

Csak tőlünk függ, milyen tartalommal töltjük meg hátralevő éveinket. Természetben, könyvben, muzsikában, utazásokban átélhetjük a mindig változó, érdekes életet. Az idős ember ne vonuljon csigaházba, legyen megértő és jó a fiatalokhoz. Nem mindegy, hogy ezek „kedves néni”-nek vagy „vén spinének” tartják. Minden idős embernek megvan a maga baja, betegsége, kellemetlensége, de aki csak panaszkodni tud, hangoztatni, hogy „bezzeg a mi időnkben” azt a fiatalok messze elkerülik. Próbáljunk meg békességben élni környezetünkkel.

Ha pedig magadra maradsz, gondold az elmúlt századok magányosaira, akiknek nem volt rádiójuk, tévéjük, könyvet is csak gyertyavilágnál olvashattak.

Amíg erődből telik, segíts másokon, ez önbizalmat ad. A jóság sugárzása nem múlik el az idővel, ezt a belső szépséget nem veheti el tőled senki.

Barsy Irma

(Megjelent a MAGYAR NEMZET 1982. április 20-1 számában.)

jai. Ugyanúgy lehetnek érzékenyek az időjárásra, a különféle külső ingerekre, de nekik annyival rosszabb, „kutyasorsuk” van, hogy akkor is ugrani kell gazdájuk szavára, ha éppen aludni, vagy napozni lenne kedvük.

Nem hallgathatjuk el azokat a gondokat sem, amiket egy vakvezető kutya gazdájának és családjának vállalnia kell. Az egyik ilyen probléma a szőrhullás. Kutyaíink évente kétszer „új bundát” kapnak és ezen vedlési időszakban bármilyen gondosan ápoljuk, fésüljük naponta őket, bizony sok szőr jut a szőnyegre, padlóra is. Mutatja ez a porszívóban vagy a lapáton összegyűlt maroknyi szőrcsomó a háziasszony nem kis bosszúságára. Vakvezető kutya-ként, mint ismeretes elsősorban nőtényeket, szukákat alkalmazunk. Ő is élőlény, nála is jelentkezik a tüzelesi időszak, szerencsére évenként csak kétszer. Bár a kutyák saját maguk gondoskodnak tisztálkodásukról, bizony egy-egy folt néha mutatja a tüzeles jelét. Ilyenkor más kellemetlenség is van. Megjelennek az udvarlók, kicsik és óriásiak, csak győzzük őket botunkkal elhessegetni. Aki kertes házban lakik jól ismeri, hogy ilyenkor nincs elég magas kirités, de ha kell, alagutat ásva jönnek az udvarlók imádjottjukhoz, nem kímélve a virágot és a konyhai veteményt. Ilyenkor vezetőnk természetesen idegesebb a néha beadott szevenaletta mellett is, gazdájának is jobban kell az utcán odafigyelnie.

Egy gondosan tartott és helyesen táplált kutya, amelyiknek megvan a kellő mozgási lehetősége, megtartja jó kondícióját és egészségét. Hozzánk hasonlóan őt is elkaphatja a betegség. A gondos gazda kötelessége, hogy a veszteség elleni kötelező oltás mellett mindent megtegyen a különböző betegségek megelőzésére. Így is előfordulhat megbetegedés, amivel együtt jár a hőmérőzés, a keserű pirulák beadása, esetleg az orvoshoz járás. Majdnem minden vakvezető kutya életében előfordul kisebb-nagyobb baleset is. Egy éles tárgy, üvegszilánk, a metró mozgólépcsője, vagy egy karambol, mind lehet oko-

zója. Bizony mindez gondot okoz, de mit meg nem tennénk „családtagjaink” érdekében!

Érhetnek kellemetlen meglepetések is. A következő két eset nemrég történt meg. Leesett az első vizes hó, amikor Rick gazdáját a trolibuszra vezette fel. Amint fellépett a lépcsőn, nagyot üvöltött és szinte hanyatdobta magát a járdára. Ám az emberek nem tudták mire vélni a kutya szokatlan viselkedését, de a következő felszálló megoldotta a rejtélyt. Felszálláskor hangos káromkodással adta tudtul, hogy enyhe áramütést kapott. Hónapok gondos és szeretetteljes munkája kellett ahhoz, hogy Rick elfelejtse ezt a kellemetlen kalandot és ha némi bizalmatlankodással is, de felvigye gazdáját a trolira.

Újév körül sokat hallhattunk a felelőtlen petárdadobálókról. Az egyik vakvezető kutyával történt, hogy gyanútlanul vezetve gazdáját váratlanul egy petárda robbant a hasa alatt. Sérülés szerencsére nem történt, de elképzelhető, hogy egy ilyen

esemény még a legnyugodtabb és a legbátrabb kutyára sincs jó hatással. Március hónapban mindenki hallhatta a rádióban és a tv-ben, hogy egy hét alatt három vakvezető kutya tűnt el. A három gazda közül csak egy volt szakcsoportunk tagja, de azonnal felvettük mindannyiunkkal a kapcsolatot. Két kutya megkerült, a harmadik sajnos nem. A közeli hetekben sorstársunk új kutyát kap az elveszett helyett, mivel elvünk az, aki szakcsoportunk tagja és kutyája valami oknál fogva elpusztult, soron kívül kapjon utánpótlást, hiszen a gazda kutyája elvesztésekor „másodszor vakul meg”.

Láthatjuk tehát, hogy sok gond jár négylábú segítő társunk tartása. Mindezek mellett az a határtalan szeretet, az a szolgálat, ahogy minden pillanatban mellettünk van, vezet és vigyáz ránk, sokszorosan kárpótol minket mindenért és nem csoda az, ha a gazdák kutyájukat családtagnak tekintik, ragaszkodnak hozzá és a legnagyobb szeretettel beszélnek róla.

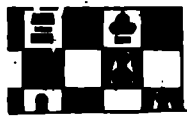
technika

Magnósoknak – magnóról

Ismertetőmben hosszú ideje a magnetofonszalag és a fejek kapcsolatával foglalkozom. Így szó esett a fejrések méretéről, az előmágnesezésről, a szalagok mechanikus állapotáról, orsókról és sok másról, ami érzésem szerint fontos egy magnósoknak, hiszen a gyakorlatban gondja van ezekkel. A fej kopik, ezért a rés mérete változik, a szalag nyúlik — vagy gyári hibás — sok új készüléken átkapcsolható az előmágnesezés és így tovább. Legutóbb pedig arról írtam, hogy milyen okok miatt kell meggondolnunk stúdiószalag használatát otthoni készülékünkön. Az ismertetések során vissza-visszatérő téma volt a szalag megfelelő felfek-

vése a fejeken, melynek hibáiról sokat írtam.

A felfekvést alapvetően a lefutó, bal oldali orsó visszahúzóereje biztosítja. A szalag haladásának sebességét a főtengelycsonk és a hozzányomódó gumigörgő határozza meg. A nyomóerőnek kellően nagyknak kell lennie, hogy a mindkét oldalán polirozott szalag továbbítása határozott legyen a visszahúzó erő ellenében, illetve a felcsévéző orsó húzóereje se húzza ki közülük a szalagot. Amíg a gumigörgő nem kopik vagy nem keményedik az öregedéstől, a beállított görgőnyomás nem szokott változni. A legkritikusabb a lefutó orsó fékezése. Az ideális szalagtovábitás az úgynevezett „három moto-

ros" mechanika, ahol a főtengely-csonkot, illetve az orsókat külön-külön motorok hajtják. Ennél a megoldásnál lejátszás és felvétel üzemmódokban a hátsó, lefutó orsó lassan, kis erővel visszafelé forogna, ha nem lenne szalag a készüléken. Az orsó után a fejek előtt egy rugós hímbszerkezetbe is befűzzük a szalagot, amelyet az annak fogyása miatt egyre növekvő visszahúzóerő egyre jobban kitérít. Ez a kitérés egy érzékelő útján befolyásolni képes a lefutó orsó visszahúzásának nagyságát. A motorok drágák, ezért a többmotoros megoldást stúdiómagnókban vagy igényes, drágább félprofi készülékekben használják. Másutt általában a forgó orsószerelvényhez surlódó filcdarabbal fékezik a lefutó orsót. Ezzel nehéz pontos értéket beállítani, ami idővel a surlódó felületek összekopása és az oda kerülő szennyeződések miatt változhat is és nem megoldható a szalagfogyást követő fékerősökentés sem. Nagy átmérőjű orsó, hosszú szalag esetén elég reménytelen a szalag minden szakaszán ideális húzóerőt biztosítani a három motoros rendszernél alkalmazható automatikus visszazabályzás nélkül. Az ugyanis elektronikus elvű, míg az egy motoros készülékek imént említett megoldása mechanikus kialakítású és így nehéz hatásos érzékelőt és fékerőszabályzót kivitelezni. Ezeknél a visszahúzó fékezést egy közepes szalagátmérőhöz állítják. A nagy szalag elején a nagy átmérő miatt kicsi lehet a visszahúzás, ami felfekvési bizonytalanságot okoz. Ha itt is jóra állítják a fékerőt, a tekerics végén annyira megnövekszik, hogy a gumigörgő nyomása ellenére nem képes nyávogás nélkül továbbítani a szalagot. A görgőnyomást nem fokozhatjuk a végtelenségig, mert a főtengely forgását a nagy oldalirányú erő akadályozza. A nagy fékezőerő amúgy is hajlamos károsítani a szalagot, megnyújthatja.

A következőkben ezt a témát fogom részletezni, aminek során majd az orsók működéséről, a szalag fékezéséről, indításáról és továbbításának gondjairól írok.

Sakkhíradó

Vakok Egyéni Sakk-világbajnoksága,
Hastings, 1982

A részvételre a jogot a Hollandiai VB után (1978) ismét Erős Pál meszterjelölt vívta ki; a házbajnokságon hajszállal lemaradt ugyan Nemes György és Rév Miklós mögött, de a szabályok értelmében körmérkőzésre került sor, amelyet fölényesen nyert meg az említettek előtt (Kovács Ferenc visszalépett!).

Ezek után 1982. április 3-án délelőtt vágunk neki a nagy útnak. A kísérő és szekundáns e sorok írója volt. Repülőgépünk 1 óras késéssel indult el, de azután alig több mint kétórás kellemes utazás után szerencsésen landoltunk London Heathrow repülőterén. Onnan emeletes busszal siettünk volna a híres-nevezetes Victoria állomásra, de csak siettünk volna, mert feltartoztatta autóbuszunkat és a forgalmat egy tüntető menet. Hiába, nincsen London forgalmi dugó nélkül! Végül mégiscsak vonatra szálltunk. Az utazás azonban roppant kalandos volt, és közel 4 óra hosszát tartott a szokásos 2 helyett. Némelykor ugyanis Angliában is javítják a vasúti pályákat, és ezért aluljárókon és felüljárókon le-felrohangálva, autóbusszon folytattuk az utat, majd ismét vonatra szálltunk, amely elvitt bennünket végre a verseny színhelyére, Hastingsbe. Este 6 óra volt, amikor beléptünk a szállodába, a Hotel Royal Victoriába, amely már annyi nagy sakkcsatát „élt át”.

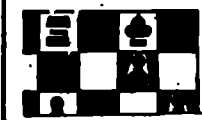
Este fogadás a városházán, és ezzel máris kezdetét vette a világbajnokság. Másnap sorsolás. Mivel a mezőny páratlannak tűnt (a versenybírósg ugyanis biztos volt abban, hogy a török Demirci megérkezik), az elnökség játékosaként, 28-nak bevették a kitűnő jugoszláv sakkozót, Bareticset. (Svájci rendszerű versenyen tudniillik elengedhetetlenül fontos, hogy a mezőny páros létszámú legyen.)

Sajnos, Erős Pali barátunkat már rögtön az első fordulóban a törökökkel sorsolták össze, és így pechesen, szabadnappal kezdett. (A török versenyző később sem érkezett meg! Így a mezőny mégiscsak páratlan létszámú lett.)

A második fordulóban „Kojak”-unk a torzonborz, fekete hajú, 20 éves, igen tehetséges spanyol Enjutóval került össze. (A VB vége felé megtudtuk ugyanis, hogy a személyzet Palit ezzel a névvel ajándékozta meg.) Erős sötéttel az utolsó lépésekben nyerhetett volna, de elmulasztotta a minőségáldozatot, és így a kedvező pillanat, mint annyiszor az életben, többé már nem tért vissza. A függő 2 óras küzdelem után döntetlenül végződött. — Egyébként a fordulók, az utolsót kivéve, fél ketőkor kezdődtek. 40 lépést kellett 2,5 óra alatt megtenni, így elvileg fél 7-ig tartott az „első ülés”. Ezután vacsoraszünet, függőelemzés, majd a függőparti folytatása szerepelt a programon este 9—11 óráig.

A 3. fordulóban ismét sötéttel döntetlen a születésnapját ünneplő ír Keane ellen. A 4. fordulóban „kaptuk” Krilov szovjet világbajnokot, de legalább világossal játszhattunk ellene. A megnyitásban versenyzőnk elrontotta az állást, de utána aktív játékkal, bátor gyalogáldozatok révén reális esélyt teremtett a döntetlenre. Az időzavarban azonban teljesen elbizonytalanodott, és ezért vesztett. Nem bírta a nagy feszültséget! Az 5. fordulóra rendeztük a soroikat, és jó játékkal sikerült nyerni az angol Benson ellen. Ez helyrebillentette Pali önbizalmát. Ezután jött az első szabadnap.

Megtekintettük az angol borteremelési és a dugóhúzó kiállítását. (almaborról van szó, meg is kóstoltuk, szerencsére csak keveset, mert nem ízlett). Az angolosan finom tea és

sütemény, amelyre ezután került sor, már sokkal jobban ízlett mindenkinek. Talán ezért is tiltotta be VIII. Henrik angol király hazájában a bortermelést! — Este svájci rendszerű villámversenyt — (7 forduló) rendeztek látó kísérők részére, amelyet Blatny csehszlovák mester nyert meg 6 ponttal az 5,5 pontos szovjet Taraszovics és az ifjú angol csillag, Conquest előtt.

Húsvét szombatján összecsapás a jugoszláv bajnokkal, Jukanoviccsal. Sajnos Pali már erősen megbetegedett. A központi fűtés ugyanis egy-két napra leállt, éppen akkor, amikor az örökké napsütéses Hastingsre is hideg, borongós, viharos két nap köszöntött. Azokban a napokban szobánkba is behallottuk a haragos hullámok zúgását, ablakunk ugyanis a tengerre nézett, és a tenger és a szállodánk között csak az igen forgalmas autótűz húzódott. — A játszmában versenyzőnk valamivel jobb állást harcolt ki. De csak rettenetes náthájával és köhögésével magyarázható, hogy elnézte „királyát”, azaz megfeledezett „őfelsége” kötelező védelméről. Így az ellenfél elegáns kombinációval nyert. Ettől kezdve Pali szedte az orvosságot, még itthon is folytatta, és állapotára az volt a legjellemzőbb, hogy felhagyott szertartásos, „kötelező” tornagyakorlataival is.

A 7. fordulóban ismét veszített jobb állásból, mégpedig az egykori látó olimpikon, az amerikai Sandrin ellen. A veszítés oka egy túl merész kombináció, de lényegében az igazi „sakkvaktság” volt. A 8. fordulóban sikerült szépíteni a belga Jennen ellen. Másnap a 9. forduló a finn Tontterivel kiegyenlített harcot és döntetlent hozott, bár csak függőzés után. A 10. fordulóban még mindig náthásan, erősen köhögve sötéttel jobb állást sikerült kicsiholni az angol Carlin ellen, aki világgossal egyébbel sem volt elfoglalva, mint hogy „két kézzel” cserélte a tiszteket. Sajnos, újra megismétlődött a Sandrin elleni eset: egyetlen érthetetlen lépés, és oda lett a parti, sőt az ellenfél az ezután létrejött gyalogvégjátékért elnyerte a különdíjat. Az utol-

só forduló előtt ismét szabadnap köszöntött ránk félnapos kirándulással, amikor megtekintettük a Finchcock kastélyban a hangversennyel kísért zongora és pianó kiállítást. A kirándulás igazán szép élményt nyújtott, kellő pihenést és kikapcsolódást az utolsó forduló előtt. Akkor Pali svéd partner, Gronberg ellen játszott sötéttel. Királyszárnyi támadás, Pali teljesen „leborotválja” ellenfele királyszárnyát, és a királyt messze küzte a centrumba. Ekkor lenyerve volna ellenfele vezérét, de ő nem ütötte le a feláldozott „dámát”, hanem közbeiktatott lépést húzva, még jobban, biztosabban akarta a partit befejezni. Az eredmény reménytelen függő lett, amelyet a svéd bajnok meg is nyert. Így a 11. hely helyett a 23. jutott!

A VB-t 9 ponttal megérdemelten ismét Krilov nyerte, aki toronymagasan a mezőny fölé nőtt. Tehát megvédte világbajnokságát. Honfitársa, Rudenszkij 8 pontjával máso-

dik lett, és az utolsó pillanatban az NDK-beli Wunsche nyugodt, kiegyensúlyozott pozíciójátékával befutott a harmadik helyre. A további sorrend: Zier (NSZK-beli) és Jukanics 7, Baretic (jugoszláv) és Sandrin (USA) 6,5, Atanaszov (bolgár), Enjuto (spanyol) 6 pont stb.

A verseny főbírája Golombek angol nemzetközi mester volt, akit a sok-sok probléma megoldásában segített a rendkívül tapintatos Frau Grzeskowiak és a dinamikus G. F. Walsh. A fordulók játszmainak Braille-bulletinjéről az igen lelkiismeretes Cohn házaspár, a sikírássoról pedig P. G. Griffiths gondoskodott. Mindkettőt már másnap kézbe kaptuk!

Az ünnepélyes záráson megjelent F. Olafson, a FIDE elnöke is, aki elbeszélgetett a vak sakkozókval, és a jó színvonal láttán elismerésének adott kifejezést.

dr. Földi József

KUMINKA GYÖRGYNÉ

Pályaválasztás előtt álló fiataljainkrészére

Bemutatkozik a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat

Vállalatunk, a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat 1950. október 1. óta működik önálló vállalatként. Feladatunk az elmúlt évek során és jelenleg is elsősorban a vak és gyengélátó emberek foglalkoztatása, és egzisztenciális lehetőségeik maximális biztosítása.

Jelenleg a vállalatnak négy fő profilja van.

Kefeüzemünk főleg a hagyományos behúzott keféket gyártja. A stancolt (tömött) keféket korszerű automata és félautomata gépeken készíjtjük, melyeket kevés látással rendelkező emberek kezelnek. A gyártott termék fajtától függően ezek a gépek egy műszakban körülbelül 300 kefét képesek elkészíteni.

Seprű üzemünk hagyományos, kézzel kötött seprűket, kisseprűket, korszerű technológiával — az országban egyedülállóan — préselt cirok- és műszálseprűket gyárt. A seprű varrása korszerű villanyvarrógépekkel történik.

Szövő üzemünkben fokozatosan felváltották a kézi szövőszékeket a mechanikus, majd az automata szövőgépek. Itt teljesen vak emberek is dolgoznak. Egy-egy dolgozó két-három gépet kezel. Ezen a területen ebben az évben első alkalommal szakmunkásképzést indítottunk.

Kooperációs üzemünk főleg finommechanikai szereléseket végez. Dolgozóink nagy pontossággal, jó minőségben készítenek elektromos

és autóvillamossági szerelvényeket és különféle finommechanikai egységeket. E tevékenységünket bővíteni szeretnénk, mert úgy látjuk, hogy az érdeklődési kör (a munkavállalók részéről is) ezen a területen egyre tágul.

Vállalatunk dolgozói részére korszerű szociális, kulturális ellátást biztosítunk (orvosi ellátás, étkeztetés, könyvtár, üdültetés) A szabad idő hasznos eltöltését is elősegítjük: önálló sportkör, fotószakkör, énekkör működik.

Balatonszemesen bérelt üdülők van, ahol a nyári szezonban kényelmes, korszerű körülmények között pihenhetnek dolgozóink.

Rendszeresen szervezünk kulturális megmozdulásokat, vetélkedőket, TIT-előadásokat, irodalmi műsorokat, táncmulatságokat.

Dolgozóink részére a továbbtanulási lehetőséget mind szakmai, mind politikai területen biztosítjuk.

Szeretettel várjuk minél több fiatal jelentkezését vállalatunkhoz, beilleszkedésüket KISZ-szervezetünk is elősegíti.

Erhartné dr. Molnár Katalin

Hírek az iskola életéből

Ismeretterjesztő előadás Debrecenben

A szövetség Hajdú-Bihar megyei szervezete gyakran rendez előadásokat különböző témákról. Csengeri József titkár, aki maga is vakvezető kutyával jár, felkérte a csepeli Vakvezető Kutyakiképző Iskola vezetőjét, Zaharovics Mihályt, hogy tartson a vakvezető kutyáról ismeretterjesztő előadást. Debrecenben egyébként már három vakvezető kutya dolgozik gazdáik legnagyobb megelégedésére.

Az április 5-i előadást közel ötven érdeklődő hallgatta meg. Zaharovics Mihály röviden ismertette azt a fejlődési folyamatot, amíg a vadonélő kutya eljutott mai utódjáig, amely képes az embernek tett szolgálatában az egyik legnemesebb és legnehezebb feladat végrehajtására, a nemlátók vezetésére. Részletesen elmesélte a kutya szerepét a vakok életében, a kiképzés menetét és jelenlegi állását. Igyekezett eloszlatni téves nézeteket, egyebek között azt, hogy a vakvezető kutyák a fényjelzések alapján vezetik át gazdájukat

az útkeresztvezetődéseken, hogy emberi irányítás nélkül képesek bárhová elvezetni gazdájukat. Külön hangsúlyozta, hogy mennyire fontos itt is a jó tájékozódási képesség, a terepismeret és a fehér bot használata. Nem titkolta el a kutya tartásával járó gondokat sem: az ápolást, az etetést, a szőrhullást, a tüzelést és egyes meg nem értő emberek kellemetlenkedését.

A jelenlevők nagy érdeklődését bizonyította a kérdések véget nem érő áradata. Konkrét eredményként könyvelhető el, hogy az előadás után azonnal öten jelentették be kutyaigényüket.

Bízunk benne, hogy hasonló ismeretterjesztő előadásokra más városokban is sor kerülhet, az iskola és szakcsoportunk tagjai mindig szívesen állnak rendelkezésre. Reméljük, hogy így olyan helyeken is — például Szegeden —, ahol eddig még senki sem kért vakvezető kutyát, rövidesen megjelennek sorstársaink hű segítői.

Komfortos lakással rendelkező idős hölgy gondozását szeretettel vállalnám. Továbbá szerény, szolid fiatal lányt, akinek senkije sincs, pártfogásomba vennék. Leveleket „Sorstárs” jeligére a szerkesztőségbe kérek.

*

A magyar származású Mrs. Judith Roman, aki Észak-Walesben vak gyermekeknek Braille-írást tanít, a következők közlésére kérte szerkesztőségünket:

Növendékei angol nyelven pontírásban szívesen leveleznének magyar fiatalokkal. Mrs. Roman nyelvi kérdésekben is szívesen ad felvilágosítást magyarul. Leveleket „Mandulafa” jeligére kérünk a V. V. szerkesztőségébe, a küldeményeket az angliai címre együttesen továbbítjuk.

40 éves, nyugdíjjal rendelkező gyengénlátó férfi házasság céljából megismerkedne lakással rendelkező, rendezett körülmények között élő sorstársnővel, egy gyermek nem akadály. Kerti munkát is el tud végezni. Cím: Szendrei Sándor, Debrecen, Vakok Állami Intézete, Nagyerdei krt. 100. I. sz. 4032.

*

Kissé használt jó állapotban levő Picht írógép jutányos áron eladó. Cím: Molnár Attila, Budapest XI., Bartók Béla út 20. 1111. Telefon: 664-677 (8 és 16 óra között).

*

60 éves, nemlátó, 2500,— Ft nyugdíjjal és lakással rendelkező sorstárs házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő gyengénlátó nővel. Kósa János Szeged, Hunyadi tér 2. 6724.

*

36 éves vagyok, szociális otthonban élek, rokkantsági nyugdíjjal rendelkezem, hároméves kislányom más városban nevelkedik. Házasság céljából megismerkednék lakással rendelkező elvált vagy özvegyasszonnyal, egy gyermek nem akadály. Házasság esetén kislányomat magunkhoz venném. Budapesti vagy Hajdú-Bihar megyei válaszokat várok. Cím: Szabó István, Debrecen, Vakok Állami Intézete, Nagyerdei krt. 100. 4032.

*

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

	Oldal
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS 1
<i>Váradi Péterné:</i>	SZAKMAI TANÁCSKOZÁS AZ 2
	„IDŐSKORUAK NEMZETKÖZI NAPJA” ALKALMÁBÓL 4
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL 4
	SAJTÓSZEMLE 4
<i>Barna Zoltán:</i>	EGY ÚJ SOROZAT ELÉ 5
	ABLAK 5
	AZ AKKUPUNKTÚRA, MINTI SZAKMA A VAKOK RÉSZÉRE 6
<i>Lak István:</i>	LÁTOGATÁS A BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUMBAN 7
<i>Juhász Imre:</i>	ÓDA AZ EMBERRŐL 9
	RÁCZ J. ZOLTÁN VERSEI 10
	IRODALMI PÁLYÁZAT 11
<i>Varga Katalin:</i>	BUMERÁNG 12
<i>Szonda Klára:</i>	FIATALOK 14
<i>Dr. Gönczi Aladárné:</i>	A KÖZÉPKOR ORVOSTUDOMÁNYA EURÓPÁBAN 17
	II. RÉSZ 17
<i>Németh Tamás:</i>	VENDÉGÜNK A PSZICHOLOGUS 18
	MIKOR KEZDŐDIK? 20
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	AZ ÖNÁLLÓ KÖZLEKEDÉSRŐL 21
<i>Hubay Bertalan:</i>	ÁRNYÉKOS OLDAL 21
	MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL 22
	SAKKHÍRADÓ (DR. FÜLDI JÓZSEF) 23
<i>Erhartné</i>	
<i>dr. Molnár Katalin:</i>	BEMUTATKOZIK A FŐVÁROSI 24
	KEFE- ÉS SEPRŰGYÁRTÓ VÁLLALAT 24
	ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁS DEBRECENBEN 25
	HÍRDETÉSEK 26

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA**

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

H ISSN 0209—6765

82 3205 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

OTTHONÁBA HOZZA A VILÁG ESEMENYÉIT

RM 4630 EURÓPA STAR

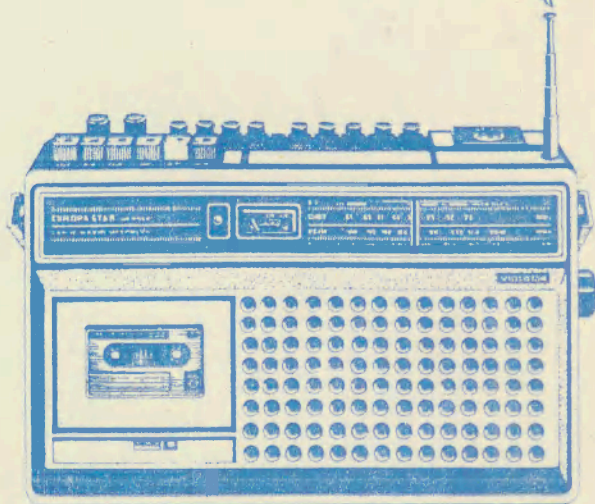
Modul rendszerű táskarádió magnóval egybeépítve. Kiváló átviteli tulajdonságokkal, valóságos hangviszáddal rendelkezik. Telepről és hálózatról egyaránt üzemel.

MŰSZAKI ADATOK:

méret: 355 X 218 X 87 mm
hullámsávok: R₁ R₂ K URH
tranzisztor: 15 db
dióda: 13 db
integrált áramkör: 2 db
hangteljesítmény: 5 W
hangátvitel: 50–15 000 Hz

ár: 5200,- Ft

RM 4630 EURÓPA STAR

VIDEOTON

ELEKTRONIKAI VÁLLALAT

